

Analýza přístupu obce k výkonnosti z hlediska využití účetních informací, kontroly a finančního řízení

Slávka Pechálová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Slávka PECHÁLOVÁ**
Osobní číslo: **M10780**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza přístupu obce k výkonnosti z hlediska využití účetních informací, kontroly a finančního řízení**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Prostudujte literární prameny a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se využití účetních informací, kontroly a finančního řízení územně samosprávných celků.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení na příkladu obce Valašská Senice.
- Na základě provedené analýzy zhodnotte stávající situaci výkonnosti a finančního řízení obce Valašská Senice a navrhněte možnosti zlepšení v této oblasti.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAFTOVÁ, Ivana. Finanční analýza municipální firmy. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2002, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

MÁČE, Miroslav. Účetnictví a finanční řízení. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 551 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

MARTIN, Susan W. a Ellen N. WEST. Today's essentials of governmental and non-for-profit accounting and reporting. Long Grove, Ill: Waveland Press, 2006, 290 s. ISBN 978-157-7665-045.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Milana Otrusinová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **22. února 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 22. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 5. 5. 2014

..... *Pedra'ova'*

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá zhodnocením využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení municipální účetní jednotky na příkladu obce Valašská Senice. V teoretické části přibližuje základní pojmy týkající se finančního hospodaření obcí v právním prostředí České republiky. Zvláštní pozornost je věnována zejména územním rozpočtům, které představují hlavní nástroj hospodaření obcí. Další kapitoly jsou věnovány teoretickým poznatkům vztahujícím se k hodnocení výkonnosti obce a principu tzv. „3E“. Dále jsou zde vysvětleny pojmy týkající se finanční analýzy, která slouží jako nástroj zhodnocení úspěšnosti finančního řízení účetní jednotky. Praktická část vychází z části teoretické, přičemž je zaměřena na konkrétní obec. Samotná finanční analýza je provedena za období let 2010 – 2013, za která jsou dostupná srovnatelná účetní data. V závěru je zhodnocena stávající situace využívání účetních informací pro kontrolu a řízení obce a navrženy doporučení pro zlepšení stávající situace.

Klíčová slova: obec, územní rozpočet, kontrola, rozpočtový proces, finanční analýza.

ABSTRACT

This bachelor thesis evaluates the use of accounting information, control and financial management of the municipal accounting unit on example of the municipality Valašská Senice. The theoretical part describes basic concepts relating to financial management of municipalities in the legal environment of the Czech Republic. Particular attention is paid to local budgets that present the main instrument of municipal financial management. Next chapters are devoted to theoretical knowledge relating to the evaluation of the productivity of the municipality and the principle of "3E". There are also explained terms of a financial analysis that serves as the instrument for evaluation of the effectiveness of the financial management of the accounting unit. The practical part is based on the theoretical and focused on the specific municipality. The financial analysis is carried out for the period 2010 - 2013 for which comparable accounting data are available. In conclusion, there is contained the evaluation of the current situation of the use of accounting information for control and management of the municipality. This part also includes recommendations suggested to improve the current situation.

Keywords: Municipality, Municipality Budget, Control, Budget Proces, Financial Analysis.

Tímto bych velmi ráda poděkovala vedoucí mé práce Ing. Milaně Otrusinové, Ph.D., za vždycky milý, srdečný a laskavý přístup.

Dále bych chtěla poděkovat panu starostovi a všem zastupitelům obce Valašská Senice, že mi umožnili zpracovávat mou bakalářskou práci na příkladu jejich obce.

Největší dík však patří mé milované rodině, za nikdy nekončící podporu při mém studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POSTAVENÍ OBCE V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA A JEJÍ ČLENĚNÍ	12
1.2 SUBJEKTY VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.2.1 Územní samospráva v ČR.....	13
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC HOSPODAŘENÍ OBCE	14
2.1 ZÁKON O OBCÍCH	14
2.2 ZÁKON O ROZPOČTOVÝCH PRAVIDLECH ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ	15
2.3 ZÁKON O ROZPOČTOVÉM URČENÍ DANÍ	15
2.4 ZÁKON O FINANČNÍ KONTROLE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	16
3 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCÍ	18
3.1 ÚZEMNÍ ROZPOČET	18
3.2 OBSAH ROZPOČTU OBCE	19
3.3 ROZPOČTOVÝ PROCES	21
3.3.1 Rozpočtové provizorium.....	21
3.3.2 Rozpočtový výhled.....	22
3.3.3 Porušení rozpočtové kázně a správní delikty	22
3.4 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	23
3.4.1 Třídění rozpočtové skladby.....	23
3.5 HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST OBCE	25
3.6 MIMOROZPOČTOVÉ FONDY.....	26
4 FINANČNÍ ŘÍZENÍ OBCE A HODNOCENÍ VÝKONNOSTI	27
4.1 FINANČNÍ ŘÍZENÍ A PRINCIP „3E“	27
4.2 HODNOCENÍ VÝKONNOSTI OBCE.....	28
4.3 MĚŘENÍ VÝKONNOSTI A KVALITY SLUŽEB.....	29
4.4 VYUŽITÍ ÚČETNÍCH VÝKAZŮ PRO ŘÍZENÍ A KONTROLU HOSPODAŘENÍ.....	29
5 KONTROLA HOSPODAŘENÍ OBCE	30
5.1 KONTROLA SAMOSPRÁVNÉ PŮSOBNOSTI ÚSC.....	30
5.2 FINANČNÍ KONTROLA	30
5.3 PŘEZKOUMÁNÍ HOSPODAŘENÍ OBCE	31
5.4 KONTROLA ZE STRANY OBČANŮ.....	32
6 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE	33
6.1 SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY MUNICIPALNÍ ÚČETNÍ JEDNOTKY	33
6.2 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	35
6.3 HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA	35
6.4 VERTIKÁLNÍ ANALÝZA	35
6.5 POMĚROVÉ UKAZATELE	35
6.5.1 Analýza likvidity	36
6.5.2 Analýza zadluženosti	37

6.6	SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI	38
II	PRAKTICKÁ ČÁST	39
7	OBEC VALAŠSKÁ SENICE	40
7.1	CÍLE A ZVOLENÉ POSTUPY PRAKTICKÉ ČÁSTI	40
7.2	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ANALYZOVANÉ OBCE.....	40
7.3	STRUKTURA OBCE	40
7.4	DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE	42
7.5	NEZAMĚSTNANOST V OBCE.....	42
8	FINANČNÍ ANALÝZA	44
8.1	ANALÝZA MAJETKOVÉ STRUKTURY	44
8.2	ANALÝZA FINANČNÍ STRUKTURY	47
8.3	ANALÝZA ZÁVAZKŮ OBCE.....	50
8.4	ANALÝZA ROZPOČTU OBCE	52
8.5	POROVNÁNÍ UPRAVENÉHO ROZPOČTU A SKUTEČNÉHO PLNĚNÍ	57
8.6	ANALÝZA DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ	57
8.7	ANALÝZA NEDAŇOVÝCH PŘÍJMŮ	59
8.8	MONITORING HOSPODAŘENÍ OBCE	61
8.9	ANALÝZA VYBRANÝCH POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	63
9	ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ ÚČETNÍCH INFORMACÍ.....	64
10	NÁVRHY NA MOŽNOSTI ZLEPŠENÍ.....	67
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK.....	78
	SEZNAM PŘÍLOH.....	79

ÚVOD

Na obce se v posledních letech valí celá řada legislativních změn, které si vyžadují velkou pozornost, jsou organizačně i technicky náročné a intenzivně je pociťují jak kraje a velké obce, tak i ty nejmenší obce naší republiky. Řeč je samozřejmě o probíhající účetní reformě v oblasti veřejných financí, která probíhá již od začátku roku 2010 a zásadní způsobem ovlivňuje všechny obce. Podle ministerstva financí tato reforma směřuje k vytvoření účetnictví státu v analogii s účetnictvím podnikatelů a v souladu s principy efektivity s ohledem na významnost. Jako další cíl, kterého by mělo být účetní reformou dosaženo je uváděn předpoklad v účetnictví zachytit a zajistit průběžné získávání informací nezbytných pro operativní řízení, kterých se před reformou v reálném čase nedostávalo.

Taktéž nadměrné zadlužování obcí je tématem, které je již několik let hojně diskutováno. Přestože výše zadluženosti obcí není nijak státem regulována, ministerstvo financí provádí každoročně monitoring hospodaření obcí, který si klade za cíl vést obce k větší obezřetnosti při hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky.

Správně nastavený systém kontroly a řízení finančního hospodaření, který bude vycházet z přesných účetních informací, se v konečném důsledku projeví na efektivním a hospodárném využívání veřejných prostředků, což by měl být základní cíl všech územních samospráv.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit hospodaření obce Valašská Senice ve sledovaných letech 2010 – 2013 a zhodnotit využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení. Těchto cílů bude mimo jiné dosaženo pomocí finanční analýzy, která slouží jako nástroj zhodnocení úspěšnosti finančního řízení účetní jednotky. Období let 2010 až 2013 je zvoleno záměrně, s ohledem na srovnatelnost dat, jelikož právě od roku 2010 jsou sestavovány účetní výkazy podle nové legislativy.

Vzhledem k obsáhlosti tématu se bakalářská práce nebude blíže zabývat konkrétními systémy řízení kvality, jako jsou např.: New Public Management, Balanced Scorecard, model CAF apod. Ty jsou pouze zmíněny v teoretické části, jelikož představují jeden z přístupů k řízení ve veřejné správě. Analyzovaná obec však žádný z těchto systémů a modelů nevyužívá, nebudou tedy v praktické části dále uváděny.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTAVENÍ OBCE V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY

Úvodní kapitola je věnována vymezení základních pojmů týkajících se veřejné správy, tj. veřejná správa samotná, její členění, subjekty veřejné správy, územní samospráva a dále pak právní předpisy vztahující se k postavení územní samosprávy.

1.1 Veřejná správa a její členění

„Pojem veřejná správa označuje správní činnosti a úřady, jež uskutečňují veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu, a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni regionální či místní“ (Čmejrek a Kopřiva, 2007, s. 6).

Veřejná správa je členěna podle dvou hledisek:

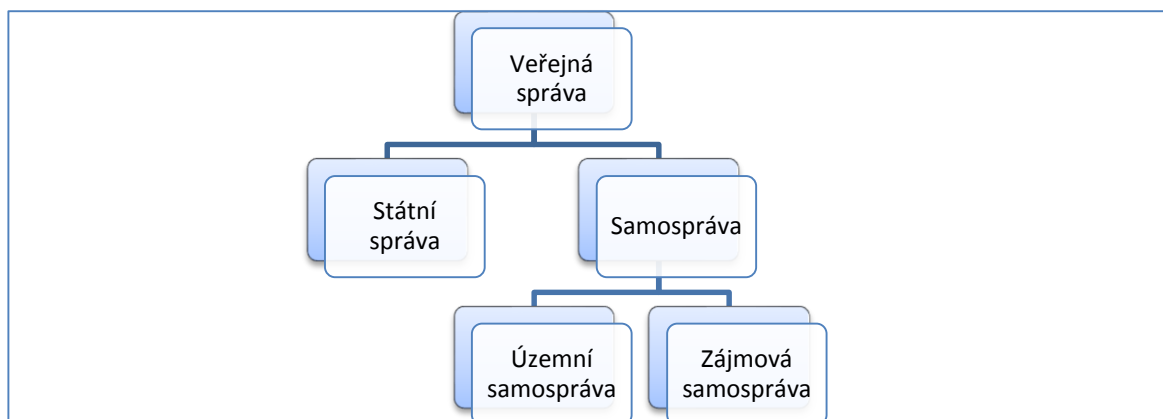
- prvním hlediskem je zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či přenechává vykonávání určitých záležitostí veřejné správy na nestátních veřejnoprávních korporacích, aby je spravovaly na samosprávném principu;
- druhým je potom geografické hledisko, které uvádí, zda se jedná o ústřední, územní případně místní správu.

Podle prvního hlediska je veřejná správa dále členěna na dvě odvětví - státní správu a veřejnou samosprávu. Státní správu vykonává stát pomocí svých institucí a to buď přímo, nebo zprostředkovaně územní samosprávou. Veřejnou samosprávu tvoří nestátní subjekty, na které je správa delegována. (Provazníková, 2007, str. 11)

1.2 Subjekty veřejné správy

Dominantní postavení ve veřejné správě má státní správa. Samospráva, která je k výkonu veřejné správy pověřena příslušným zákonem se člení na územní samosprávu (zastupuje zájmy občanů žijících na určitém menším území než je stát) a zájmovou samosprávu (profesní apod.). Subjekty veřejné správy tedy jsou:

- a) stát, který je zastupován státními orgány (úřady) a institucemi - jako jediné vykonávají veřejnou správu přímo
- b) územní samospráva - vykonává veřejnou správu odvozeně
- c) a zájmová samospráva - zde se jedná např. o profesní komory, vysoké školy, veřejné fondy, nadace apod. (Peková a Pilný, 2002, str. 62-64).

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

zdroj: Provažníková, 2007, vlastní zpracování

Provažníková (2009, s. 24) uvádí, že **státní správa** je přímo, nebo zprostředkovaně řízena ústřední vládou. Vláda představuje nejvyšší orgán moci výkonné a politické, která svou působností kontroluje, sjednocuje a koordinuje činnost ministerstev. Dalšími ústředními orgány státní správy jsou pak např. ČSÚ, Český úřad zeměměřický a katastrální apod. Dále pak uvádí, že na úrovni **územní veřejné správy** existuje tzv. smíšený model, tj. jak na úrovni obcí, tak na úrovni krajů je státní správa i územní samospráva vykonávána v rámci jedné územně administrativní jednotky. V případě vykonávání státní správy orgány územní samosprávy, se jedná o státní správu vykonávanou v přenesené působnosti.

1.2.1 Územní samospráva v ČR

V současné době v České republice existují dva typy územních samosprávných celků (nebo také jak jsou někdy nazývány municipalit) - obce a kraje. Obce představují základní územní samosprávné celky a jejich postavení je upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Kraje pak představují vyšší ÚSC a jejich postavení upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

„Obce a kraje jsou deklarovány v těchto zákonech jako veřejnoprávní korporace, které mají vlastní majetek, vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.“ (Příbylová, 2007. s. 11)

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC HOSPODAŘENÍ OBCE

V souvislosti s hospodařením obcí (tj. municipálních účetních jednotek) se nejčastěji hovoří o následujících zákonech:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů

Tento výčet není samozřejmě úplný a neměnný; zákonů a doplňujících vyhlášek, které se vztahují k hospodaření ÚSC je pochopitelně daleko více a ty, které se nějakým způsobem dotýkají popisované problematiky, budou postupně dále v práci uváděny.

2.1 Zákon o obcích

Tento zákon byl přijat v rámci souboru zákonů, které vytvořily právní základ reformy územní veřejné správy v České republice po roce 1989. Vzhledem k tomu, že vnikal v době, kdy v ČR neexistovaly zkušenosti s uspořádáním a působením samosprávy v obcích, se postupem času dočkal několika novelizací.

Tímto zákonem je obec definována následovně:

- Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce;
- obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek;
- obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících (Česko, 2000).

Jako ekonomický základ samosprávy obcí je stanoveno právo vlastnit majetek a také právo s tímto majetkem hospodařit. Obec je povinna **užívat svůj majetek hospodárně a účelně**, v souladu s jejími zájmy a úkoly, vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Dále je zde zahrnuto právo získávat vlastní finanční prostředky a hospodaření podle vlastního rozpočtu. Obec může pro výkon své samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce. (Řízení obcí, 2008, str. 123).

2.2 Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon o rozpočtových pravidlech upravuje celý rozpočtový proces územních rozpočtů. Jedná se zejména o následující oblasti finančního hospodaření ÚSC, DSO a RR:

- obsah, tvorba a změny rozpočtu,
- sestavení a projednání závěrečného účtu,
- účelovost a návratnost rozpočtových prostředků,
- porušení rozpočtové kázně,
- vznik a hospodaření příspěvkových organizací ÚSC a organizačních složek ÚSC,
- finanční hospodaření DSO. (Příbylová, 2007, s. 11)

Příbylová (2011, s. 11) dále uvádí, že vzhledem k tomu, že neplnění povinností a podmínek stanovených tímto zákonem v § 22 odst. 3 je kvalifikováno jako porušení rozpočtové kázně, je potřeba, aby se odpovědní volení funkcionáři a zaměstnanci ÚSC, DSO a RR s tímto zákonem a riziky vznikajícími při jeho nedodržení dobře seznámili.

Zde musím podotknout, že s paní Příbylovou naprosto souhlasím, nicméně realita (zejména v případě malých obcí) bude zřejmě jiná. Nepředpokládám, že členové zastupitelstev obcí ustanovení zákona o rozpočtových pravidlech podrobně znají. Spíše se budou spoléhat na znalost této problematiky účetní, ekonoma, případně starosty obce.

2.3 Zákon o rozpočtovém určení daní

Příjmy veřejných rozpočtů tvoří daně. Jelikož je veřejných rozpočtů celá řada, musí být zákonem stanoveno které daně, do kterých veřejných rozpočtů budou plynout. Rozpočtové učení daní se mění podle územní organizace státu, změn v úkolech ÚSC apod. Uvedený zákon rozděluje v současnosti daně následovně na:

1. Daňové příjmy státního rozpočtu – všechny daně, pokud není stanoveno jinak,
2. Daňové příjmy rozpočtů krajů,
3. Daňové příjmy rozpočtů obcí.

Základem pro výpočet nároku na daňové příjmy obcí nebo krajů vycházejí z 100% celostátního hrubého výnosu jednotlivých typů daní, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob (mimo daň ze závislé činnosti a daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kde je základem 60 % celostátního hrubého výnosu daně a daně z příjmů právnických osob,

u které je základ snížen o daň z příjmů právnických osob (mimo daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kdy je poplatníkem sama obec nebo kraj. (Finanční správa, 2014)

Výnosy z jednotlivých daní jsou přehledně uspořádány ve schématu rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 – 2015, které zveřejnilo na svých webových stránkách MF ČR a které je uvedeno v příloze P I této práce.

Právě tento zákon byl v několika posledních letech velmi diskutován, jelikož diskriminoval malé obce vůči největším čtyřem městům v ČR. Iniciativa za zrovnoprávnění rozdělování daní vznikla právě v našem kraji.

Všechno to začalo březnu 2006 setkáním Stanislava Polčáka (místostarosta obce Vysoké Pole a právník) s Janou Juřenčákovou (starostka obce Rokytnice a daňová poradkyně). Debatovali, proč mají menší města a obce tak malé příjmy na jednoho občana a dospěli k závěru, že dochází k neoprávněné diskriminaci 80% občanů ČR ve prospěch 20% občanů čtyř největších měst. V květnu 2006 tři obce Zlínského kraje – Rokytnice, Suchá Loz a Vysoké Pole, podávají stížnost k Ústavnímu soudu ČR proti daňové diskriminaci svých občanů. Ústavní soud se ovšem věci odmítl zabývat s odůvodněním, že obce si nemohou stěžovat na samotný zákon. V následujícím roce události vygradovaly až do podoby stížnosti na stát u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Tato žaloba byla stažena až na základě vstřícného kroku od MF ČR, které přislíbilo zástupcům iniciativy „Smlouva obcí a měst proti daňové diskriminaci“ účast na pracovních skupinách a na jednáních, která budou mít za cíl spravedlivé sdílení centrálně přerozdělovaných daní. Pád Topolánkovy vlády v březnu 2009 představoval další oddálení změn v RUD a po celé zemi se objevily značky o daňové diskriminaci obcí, jako výraz nespokojenosti starostů s vývojem celé politické situace u nás. Po všech těchto nepříjemnostech, včetně několika demonstrací starostů v Praze byl ovšem návrh na změny v RUD v roce 2012 přijat a od 1. ledna 2013 vstoupil v platnost a přinesl samosprávě téměř 12 mld. Kč ročně navíc. (STaN, 2013)

Konkrétní dopad na analyzovanou obec v oblasti přerozdělování daní bude dále rozveden v praktické části práce.

2.4 Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě

Ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se provádí tzv. veřejnosprávní kontrola. Tímto zákonem je definována jako kontrola skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými

prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím (předběžná VSK), v průběhu jejich použití (průběžná VSK) a následně po jejich použití (následná VSK). (Česko, 2001)

Působnost územních samosprávných celků k veřejnosprávní kontrole je upravena v § 9 zákona o finanční kontrole. Podle § 9, odst. 1 zákona o finanční kontrole a současně i § 15 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou ÚSC celky povinny provádět kontrolu hospodaření u jimi zřizovaných příspěvkových organizací. Tyto kontroly kraje nebo obce zajišťují formou veřejnosprávních kontrol. Podle § 9, odst. 2 zákona o finanční kontrole vykonává kraj nebo obec výběrovým způsobem veřejnosprávní kontroly u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují ze svého rozpočtu. (Kraj Vysočina, © 2002 - 2006)

Platná právní úprava označuje za hlavní cíle finanční kontroly dodržování právních předpisů a opatření při hospodaření s veřejnými prostředky. Dále pak zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky. Jedná se také o včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování, jakož i hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy. (Sagit, © 1996 -2014)

Finanční kontrole prováděné podle tohoto zákona bude v práci věnována další pozornost v kapitole 5, která je celá zaměřena na kontrolu hospodaření obcí.

3 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ OBCÍ

Územní samospráva zabezpečuje řadu úkolů, mezi nejdůležitější však můžeme zařadit úkoly ekonomické povahy, tj. zabezpečování různých druhů veřejných statků. Stěžejním nástrojem pro zabezpečování těchto úkolů a pro financování potřeb v lokálním a regionálním veřejném sektoru, ale i pro ovlivňování dlouhodobého sociálně ekonomického rozvoje v obcích jsou rozpočty, popř. mimorozpočtové účelové fondy. (Peková, 2004, s. 196)

3.1 Územní rozpočet

Územní rozpočet definuje Khalo (2007, s. 187) následovně: „*A municipal budget is an instrument at the disposal of the council, enabling it to guide the economic, social, political and other activities of its community in a certain direction in order to realise predetermined goals and objectives.*“

Mezi rozpočty územních samosprávných celků jsou řazeny:

- rozpočty obcí a měst
- rozpočty krajů
- rozpočty dobrovolných svazků obcí
- rozpočty regionálních rad

Rozpočet je finanční plán, sloužící k finančnímu a hospodářskému řízení subjektu. U územních samosprávných celků představuje základní pilíř jejich hospodaření a jeho význam roste s mírou decentralizace veřejných rozpočtů (tj. s narůstajícím podílem vlastních příjmů přidělovaných na základě zákona o rozpočtovém určení daní oproti dotacím). Za základní úkol rozpočtu lze považovat co nejefektivnější využití finančních zdrojů, tak aby byly co nejehospodárněji a nejefektivněji splněny úkoly kladené na daný subjekt. (Lorenc a Kašpárková, 2013, s. 9)

Principu co nejefektivnějšího a nejehospodárnějšího využívání finančních zdrojů bude věnována další kapitola, ve které bude tento princip tzv. „3E“ blíže vysvětlen.

Lorenc (2013, s. 20) dále ve své publikaci uvádí, že rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Schválen jako přebytkový může být, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v letech následujících, nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů. Rozpočet může být schválen i jako schodkový – to ale pouze v případě, že schodek bude možno uhradit některými z následujících možností:

- finančními prostředky minulých let,
- kontokorentním úvěrem,
- smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje komunálních dluhopisů ÚSC,
- prodejem finančních aktiv, vázaných v jiné formě než jsou peněžní prostředky na bankovním účtu.

Základní rovnice pro sestavení rozpočtu je následující:

$$\text{Příjmy} - \text{výdaje} + \text{financování} = 0$$

Tato rovnice tedy vyjadřuje, že saldo příjmů a výdajů je vždy kryto financováním, jak bylo již uvedeno výše; představuje vyrovnaný rozpočet. Rozpočet však může být sestaven a schválen i jako přebytkový či schodkový. Základní rovnice pak bude mít tyto tvary:

Přebytkový rozpočet: $\text{Příjmy} - \text{výdaje} > 0$

Schodkový rozpočet: $\text{Příjmy} - \text{výdaje} < 0$

Návrh rozpočtu obce musí být zveřejněn na úřední desce a také způsobem umožňujícím dálkový přístup, nejméně 15 dnů před projednání v zastupitelstvu obce. Návrh rozpočtu je připraven tak, aby schválený rozpočet poté vyjadřoval tzv. závazné ukazatele, kterými se účetní jednotka musí v průběhu rozpočtového období řídit. Podrobnost závazných ukazatelů není nikde stanovena, je tedy na zastupitelstvu obce, jak detailní rozpočet schválí. Neprodleně po schválení v zastupitelstvu dochází k rozpisu rozpočtu, tj. rozepsání jednotlivých závazných ukazatelů až na položky rozpočtové skladby.

„Závazné ukazatele jsou základním prvkem finančního řízení účetní jednotky ze strany zastupitelů“ (Lorenc a Kašpárková, 2013, s. 30).

3.2 Obsah rozpočtu obce

„Obsahem rozpočtu je přehled příjmů a výdajů a ostatních peněžních operací, předpokládaných v rozpočtovém roce, včetně tvorby a použití peněžních fondů (pokud neprobíhají mimo rozpočet)“ (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 13).

Rozpočet obce obsahuje příjmy podle § 7 a výdaje podle § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Příjmy rozpočtu obce dle tohoto zákona tvoří zejména:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,

- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z HČ právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak,
- výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžní dary a příspěvky
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Dále může obec podle uvedeného zákona (Česko, 2000) použít k úhradě svých potřeb též návratných zdrojů a prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu. Ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě, může obec použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Návratná finanční výpomoc je bezúročná. Její opožděné splácení se považuje za zadržení peněžních prostředků.

O financování vládních a neziskových organizací také hovoří Martin a West (2006, s. 2): „*Governmental entities and non-for-profit organizations are organized by constitues to provide specific services. Governments are supported in large part by various taxes, and non-for-profit organizations are supported by grants and donations. In both instances, accountability for how the funds are used in the primary focus of financial reporting*“.

Paragraf 9 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů pak uvádí, že z rozpočtu obce se hradí zejména:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,

- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Vedle uvedených výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům. (Česko, 2000)

3.3 Rozpočtový proces

Rozpočtové období je na úrovni územní samosprávy v každé zemi shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy. V České republice se jedná o jeden rok a kryje se zároveň s rokem kalendářním. Samotný rozpočtový proces je však delší, zpravidla zahrnuje dobu 1,5 - 2 roky. Rozpočtový proces představuje činnost orgánů (volených i výkonných), spojenou se sestavením návrhu územního rozpočtu, s jeho schválením a naplňováním během rozpočtového období, ale také s průběžnou a následnou kontrolou jeho plnění a sestavení a schválení závěrečné skutečné bilance hospodaření. (Peková, 2004, s. 211)

3.3.1 Rozpočtové provizorium

Není-li rozpočet obce schválen před zahájením rozpočtového období - tedy před 1. lednem daného roku, řídí se hospodaření obce podle tzv. pravidel rozpočtového provizoria. V režimu hospodaření dle těchto pravidel setrvává obec až do doby, kdy je schválen samotný rozpočet obce.

Hospodaření podle rozpočtového provizoria vždy předpokládá existenci zásad pro jeho vytvoření a využití. Pokud uvedená pravidla obec nemá stanoveny, je nutné k zajištění finančního rámce hospodaření, aby zastupitelstvo na svém posledním zasedání v roce, tyto pravidla

schválilo. Pokud by nebyl schválen ani rozpočet ani stanovená a schválená pravidla rozpočtového provizoria, došlo by k porušení rozpočtové kázně. (Lorenc a Kašpárková, 2013, s. 43)

3.3.2 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled představuje pomocný nástroj, sloužící pro střednědobé finanční plánování hospodaření ÚSC. Sestavuje se zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Při jeho sestavování se vychází z již uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků.

V zákoně o rozpočtových pravidlech není stanoven žádný konkrétní postup sestavení rozpočtového výhledu, pro zajištění jeho reálnosti však platí zásada, že nelze nadhodnocovat příjmy a podhodnocovat výdaje budoucích let. V příjmové části je důležité odhadnout vývoj daňových příjmů na základě predikce vývoje RUD a dále vývoj vlastních nedaňových příjmů z poskytování služeb, z pronájmu majetku apod. Dále lze zahrnout i jednorázové příjmy, což může být např. plánovaný prodej majetku. Do rozpočtového výhledu může obec zapojit i dotace, u kterých je reálné, že je získá. Ve výdajové části je potřeba nejprve zabezpečit úkoly plynoucí z poslání organizace, výkon státní správy apod. Dále zde musí být zohledněny závazky z již uzavřených smluv, splátky jistin a úroků z úvěrů, splátky půjček, příspěvky na provoz vlastních organizací, výdaje na investice započaté v předcházejících letech, a teprve jako poslední lze uvažovat výdaje na investice nové. (Fůs a Dinga, 2013)

3.3.3 Porušení rozpočtové kázně a správní delikty

U územních rozpočtů se za porušení rozpočtové kázně považuje každé neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků patřících či svěřených obci. Za neoprávněné použití peněžních prostředků se považuje takový výdaj, jimž byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, smlouvou nebo pravidly poskytovatele o poskytnutí příspěvku. Zadržetím peněžních prostředků se rozumí porušení povinnosti vrácení finančních prostředků nebo jejich vrácení až po stanovené lhůtě. (Fůs a Dinga, 2013)

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v § 22a vymezuje správní delikty. Za ty je považováno např. nezpracování rozpočtového výhledu, nezajištění přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok či nezveřejnění návrhu závěrečného účtu. Za správní delikt se ukládá pokuta za do výše 1 mil. Kč. (Česko, 2000)

3.4 Rozpočtová skladba

Lorenc (2013, s. 28) uvádí, že peněžní operace související s plněním úkolů ÚSC jsou členěny rozpočtovou skladbou, která je obvykle prezentována jako analytické členění bankovních a jiných účtů. Oblast a způsob použití rozpočtové skladby jsou obecně upraveny ve vyhlášce MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Rozpočtová skladba se nevztahuje na peněžní operace související s HČ, na operace příspěvkových organizací, na operace na účtech cizích prostředků, sdružených prostředků a podobně, které nemají charakter veřejných prostředků. Rozpočtová skladba nemá přímou návaznost na právo Evropské unie. (Provazníková, 2009, s. 110)

3.4.1 Třídění rozpočtové skladby

Hledisek a druhů třídění je ve vyhlášce o rozpočtové skladbě velké množství, proto zde bude uvedeno pouze několik základních, které jsou v praxi využívány běžně.

1. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového jsou nejnižšími jednotkami třídění **rozpočtové položky**. Položky se seskupují do podseskupení rozpočtových položek, podseskupení rozpočtových položek do seskupení rozpočtových položek a seskupení rozpočtových položek do rozpočtových tříd. Položky, podseskupení položek, seskupení položek a třídy jsou uvedeny v příloze k vyhlášce v části B. Čísla položek jsou čtyřmístná. První číslo označuje třídu, druhé seskupení položek, třetí podseskupení položek a čtvrté položku.
2. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska odvětvového jsou nejnižšími jednotkami třídění **rozpočtové paragrafy**. Paragrafy se seskupují do rozpočtových pododdílů, pododdíly do rozpočtových oddílů a oddíly do rozpočtových skupin. Paragrafy, pododdíly, oddíly a skupiny jsou uvedeny v příloze k vyhlášce v části C. Čísla paragrafů jsou čtyřmístná. První místo označuje skupinu, druhé oddíl, třetí pododdíl a čtvrté paragraf.
3. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska konsolidačního se příjmy a výdaje třídí na záznamové jednotky. Záznamové jednotky jsou uvedeny v příloze k vyhlášce v části D. Jejich čísla jsou třímístná.
4. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich prostorového původu se příjmy a výdaje třídí na prostorové jednotky. Prostorové jednotky jsou uvedeny v příloze k vyhlášce v části F. Jejich čísla jsou jednomístná.

5. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska nástrojového se příjmy a výdaje třídí na nástroje. Číselník nástrojů se vytváří tak, že nástroji jsou jednotlivé fondy, programy a projekty Evropské unie a jednotlivé mezinárodní smlouvy o finančních mechanismech, případně jednotlivá místa odjinud ze zahraničí, a jejich analytiky, jsou-li stanoveny. Čísla nástrojů jsou pětimístná. První tři místa označují jednotlivé fondy, programy a projekty Evropské unie, jednotlivé mezinárodní smlouvy o finančních mechanismech a jednotlivá místa odjinud ze zahraničí a poslední dvě místa jsou analytiky, které se nepoužijí pro příjmy a výdaje územních rozpočtů.
6. Při třídění příjmů a výdajů z hlediska účelů transferů se příjmy a výdaje člení na **účelové znaky**. Účelovými znaky jsou jednotlivé transfery, které uvolňují ústřední orgány státní správy, státní fondy, Národní fond a regionální rady. Čísla účelových znaků jsou pětimístná. První dvě místa označují kapitolu, Národní fond nebo státní fond, z jejichž rozpočtu se transfer poskytuje, a poslední tři místa kód dotačního titulu. (Česko, 2002)

Jako příklad použití rozpočtové skladby lze uvést např. účtování u obce o přijaté dotaci na veřejně prospěšné pracovníky, které vypadá následovně:

Tabulka 1: Příklad použití rozpočtové skladby

SÚ	AÚ	N	Z	ÚZ	OdPar	Pol	MD	D
231	0010	033	1	13234		4116	X(15%)	
231	0010	033	5	13234		4116	X(85%)	
672	0300							X(100%)

Zdroj: vlastní zpracování

První řádek představuje objem přijatých financí poskytnutých ze státního rozpočtu – 15% z celkové dotace; řádek druhý pak představuje objem financí přijatých z ESF – 85% z celkové dotace.

Rozpočtová skladba rozděluje rozpočet obce na tři základní části: příjmovou, výdajovou a část, která představuje financování.

Příjmovou část tvoří třída 1 – Daňové příjmy, třída 2 – Nedaňové příjmy, třída 3 – Kapitálové příjmy a třída 4 – Přijaté transfery.

Výdajová část se skládá z třídy 5 – Běžné výdaje a třídy 6 – Kapitálové výdaje.

Financování je potom prezentováno třídou 8 – Financování.

Pro konkrétní představu třídění rozpočtové skladby je možno uvést položku rozpočtové skladby 4116, která je uvedena v předchozím příkladu zaúčtování přijaté neinvestiční dotace na pracovníky veřejně prospěšných prací. První číslo, tedy třída 4 značí „Přijaté transfery“, seskupení položek 41 označuje „Neinvestiční přijaté transfery“, podseskupení položek 411 označuje „Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně“ a položka 4116 pak nese název „Ostatní neinvestiční transfery ze státního rozpočtu“.

Lorenc ve své publikaci *Rozpočtová skladba a účetnictví 2013 pro ÚSC* (2013, s. 28) uvádí, kterých účtů se členění rozpočtovou skladbou týká. Jde o účtovou skupinu 23, v případě čerpacích úvěrů účty 281 a 451 a dále termínované vklady, vkladové listy a depozitní certifikáty dlouhodobé a krátkodobé, účty 068 a 244. Dále uvádí, že považuje za poněkud nešťastnou výjimku fakt, že hotovostní operace nejsou rozpočtovou skladbou označeny na účtu 261 (pokladna), ale jsou vyúčtovány pomocí zálohové položky 5182. Důsledkem tohoto přístupu je potřeba odvést k 31. 12. zůstatek pokladny rozpočtového hospodaření na bankovní účet nebo tento zůstatek převést do dalšího roku prostřednictvím položky 8901. Položka 5182 – „Poskytnuté zálohy vlastní pokladně“ kopíruje stav pokladny, rozpočtová skladba se váže pouze k danému kalendářnímu roku, tzn., že se nepřevádí do roku následujícího.

Zde musím souhlasit, že odvádění zůstatku pokladní hotovosti ke konci roku je přinejmenším komplikované. Už jenom z toho důvodu, že v praxi běžně nastává situace, kdy si občan vzpomene, že má vůči obci nezaplacený dluh a aby do nového roku vkročil „s čistým štítem“, přichází platit své závazky až 30. nebo 31. prosince. Uzavření pokladny však musí proběhnout v dopoledních hodinách, jelikož banky poslední den v roce většinou zavírají v poledne. K 31. 12. se také provádí inventarizace pokladní hotovosti, což znamená nutnost uzavření pokladny k tomuto datu.

3.5 Hospodářská činnost obce

Municipální účetní jednotky, jako právnické osoby, nejsou zřízeny za účelem podnikání a dosahování zisku, ale k hospodárnému využití majetku, případně znalostí zaměstnanců. Provozovat ale mohou činnost tzv. hospodářskou (označována bývá též jako činnost doplňková, vedlejší, zisková či podnikatelská). (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 11)

Hospodářská činnost (HČ) je definována zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jako činnost podnikatelská, která je sledována mimo rozpočet ÚSC. Výsledky HČ však nelze oddělovat od výsledků rozpočtového hospodaření a vyhodnocení výsledků HČ a její vypořádání musí být součástí závěrečného účtu ÚSC. Pro vedení HČ není stanoven jednoznačný právní rámec, účetní jednotka si musí tuto oblast upravit vnitřními směrnicemi. (Příbylová, 2007, s. 45)

Zisk ze své doplňkové činnosti mohou po zdanění účetní jednotky použít jen pro rozvoj a podporu činnosti hlavní. Kladný hospodářský výsledek v doplňkové činnosti je tedy základní podmínkou realizace těchto činností, žádná z takovýchto činností nesmí být ztrátová. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 12)

Nutné je si však uvědomit, že hospodářská činnost není zřizována za účelem maximalizace zisku, ale zejména k využití volných kapacit, které ve svém ekonomickém důsledku přinesou možnost přiřadit vlastním výnosům náklady, které by při absenci HČ musely být hrazeny z hlavní činnosti. Nutné je také dodržet zásadu, že na pokrytí nákladů HČ nesmí být použity veřejné prostředky. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 12)

3.6 Mimorozpočtové fondy

„Mimorozpočtové fondy jsou součástí rozpočtové soustavy, protože jsou zřizovány podle zákona a hospodaří s veřejnými finančními prostředky“ (Opletalová, 2013).

Dle zákona o obcích je v pravomoci zastupitelstva obce zřizovat mimorozpočtové peněžní fondy, a to jak pro konkrétní účely, tak bez účelového určení. Na rozdíl od územních rozpočtů je u mimorozpočtových fondů výhodou fakt, že naspořené finanční prostředky na konci rozpočtového období nepropadají. Častěji jsou zřizovány fondy účelové, které představují přímou vazbu na financování určitých potřeb (např. komunální bydlení, oprava památek apod.). (Provazníková, 2009, s. 75)

„Využívání příliš velkého počtu mimorozpočtových fondů však omezuje volnost výkonných a volených orgánů v rozhodování o použití finančních prostředků podle okamžité situace, která se může v průběhu rozpočtového období měnit. Ztrácí se tak přehlednost a transparentnost financování na úrovni územní samosprávy.“ (Provazníková, 2009, s. 75)

4 FINANČNÍ ŘÍZENÍ OBCE A HODNOCENÍ VÝKONNOSTI

„Finanční řízení lze chápat jako ekonomický pojem a je zaměřeno především na efektivnost fungování dané organizace a využívá celý systém nástrojů, například metody manažerského účetnictví, finanční analýzu, plánování, kontrolní systémy, controllingové metody a nástroje k optimalizaci procesů, majetkové a finanční struktury“ (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 11)

4.1 Finanční řízení a princip „3E“

Hlavní zásady finančního řízení a hospodaření v nevýdělečné sféře jsou založeny na principu tzv. 3E, tj. Economy, Efficiency, Effectiveness, které jsou též někdy souhrnně definovány jako výkonnost organizace. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 8)

Effectiveness = účelnost:

- účelností se rozumí dosažení stanovených cílů, resp. uspokojení dané potřeby. Vezmeme-li v úvahu jeden konkrétní veřejný nákup a představíme si ho jako cestu, je dodržování zásady účelnosti pravidlem, které nás orientuje ve smyslu „kam nejlépe máme dojít“, tj. čeho chceme realizací nákupu dosáhnout.

Efficiency = účinnost, efektivita:

- je oproti tomu zaměřena na dosažení co nejlepšího vztahu mezi použitými prostředky a dosaženými výsledky. V rámci použité metafory cesty je zásada účinnosti pravidlem určujícím „kudy do stanoveného cíle dojít, abychom nakonec měli z cesty ten nejlepší užitek“.

Economy = hospodárnost:

- v užším smyslu se hospodárností rozumí použití prostředků k činnosti orgánů tak, aby byly k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství a přiměřené kvalitě a za nejvýhodnější cenu. V rámci jednotlivého veřejného nákupu si zásadu hospodárnosti můžeme představit jako pravidlo, která nám poskytne návod „jakým způsobem s ohledem na výdaje nejlépe do stanoveného cíle dojít“. (Kameník, Plhoň a Šanc, 2012, s. 11)

Koncepce „3E“ je ve veřejné správě velmi často zmiňována v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek, jelikož ty představují výdaje veřejných financí. Podle principu „3E“, který představuje dnes již obecně známé zásady, by se měl řídit každý, kdo vynakládá veřejné

prostředky. Také princip finanční kontroly je založen na principu „3E“. (Otrusinová, 2008, s. 39).

4.2 Hodnocení výkonnosti obce

V posledních letech se stále častěji vyskytuje požadavek na zvýšení kvality výkonu veřejné správy, zprůhlednění procesů, zkvalitnění služeb a celkově větší přiblížení veřejné správy občanovi. Vzhledem k tomu, že na straně jedné se neustále zvyšují nároky kladené na veřejné služby, a na straně druhé je značná omezenost veřejných prostředků, vyplynula nutnost hledání nových přístupů k řízení ve veřejné správě. K těmto přístupům patří např. New Public Management. Cíle, ze kterých tyto přístupy vycházejí lze shrnout takto:

- Jasná formulace cílů a orientace politiky a veřejné správy na výsledek.
- Jasně ohraničení zodpovědnosti mezi politikou a veřejnou správou.
- Orientace veřejných služeb na potřeby občanů (zákazníků).
- Zlepšení a zkvalitnění nabídky veřejných služeb.
- Zvýšení hospodárnosti.
- Určení zodpovědnosti za konkrétní úlohy a vynaložené náklady.
- Podpora výkonnosti a motivace zaměstnanců. (Provazníková, 2009, s. 261)

Řízením kvality ve veřejné správě se zabývá také Pincová (2007), která uvádí, že systémy řízení kvality přinesou organizaci ucelený pohled na její výkonnost. Systémy řízení podle ní neposkytují organizaci pohled pouze na plnění rozpočtu či další běžné ekonomické ukazatele, ale zaměřují se i na existenci strategických dokumentů, na procesní postupy v rámci organizace, řízení lidských zdrojů či na zapojení a vyšší zainteresovanosti zaměstnanců na výkonech organizace. Za důležité pokládá zvolit si některý z osvědčených a prověřených nástrojů řízení kvality a následně jej podle předem definovaných požadavků a postupů uvést do praxe. Jako vhodné uvádí tři nástroje, pomocí kterých lze výše uvedené realizovat: ISO 9001, model CAF a model EFQM, přičemž model CAF považuje za pro veřejnou správu za nejvhodnější. Model CAF představuje společný hodnotící rámec, který může mimo jiné napomoci využít metod řízení kvality ke zlepšování výkonnosti a efektivnosti činností veřejné správy. Může být využit pro organizaci jako celek, ale je aplikovatelný i pouze na určitou část. Kromě výše zmíněných modelů je možné se při řízení kvality veřejné správy setkat také s dalšími metodami, např.: Benchmarking, Balanced Scorecard, Komunitní plánování, Agenda 21 či Projekt Zdravé město.

4.3 Měření výkonnosti a kvality služeb

Aby obec mohla svou výkonnost hodnotit a případně řídit a zvyšovat ji, musí mít k tomu vhodné nástroje. Metody a ukazatele měření kvality služeb uvádí Provazníková (2009, s. 263), která píše, že úroveň a kvalitu služeb je vždy nutno poměřovat s hlavními cíli a účinky služeb. Ke klíčovým aspektům patří otázka měření výstupu (veřejných statků a služeb) a jeho kvality. Někdy bývá výstup označen jako výkon, který je spojen s činnostmi kterými veřejný sektor uspokojuje potřeby. Výkon lze stanovit absolutně – např. v metrech čtverečních, počtem vyprázdněných kontejnerů, počtem obslužených obyvatel apod. Jeho vypovídací schopnost je však velmi malá, proto je vhodnější výkon vyjadřovat v poměrových ukazatelích, např. počet vyprázdněných kontejnerů na jednoho obyvatele, počet žáků na jednoho učitele apod.

4.4 Využití účetních výkazů pro řízení a kontrolu hospodaření

„Účetní výkazy jsou v podstatě systematicky seříděné přehledy informací, vypovídající o majetkové a finanční situaci, o výsledku hospodaření a jeho struktuře a o zdrojích a užití peněžních prostředků. Uživatelům mají sloužit k dalším analýzám a rozhodnutím. Jedná se o potřebný a jedinečný nástroj finančního řízení. (Prokúpková, 2012)

Možnostmi využití účetních výkazů pro řízení a kontrolu hospodaření obce se zabývá ve svém článku pro časopis *Obce a finance* auditorka Danuše Prokúpková (2012). Ta zde uvádí, že v současnosti probíhající reforma účetnictví veřejné správy směřuje mimo jiné k tomu, aby účetní informace a výstupy z účetnictví byly více využívány pro finanční řízení v samotných účetních jednotkách. Nové účetnictví umožňuje sledovat autorizaci a výkon rozpočtu (rozpočtový rozměr), tak i znát majetek, závazky a pohledávky (rozměr účetního období) a také tvorbu výsledku hospodaření (rozměr analýzy nákladů). Domnívá se také, že po účetně zpracovaných podkladech je v řídicích orgánech nízká poptávka, což může být způsobeno zejména tím, že v rámci veřejných rozpočtů nejsou nastaveny potřebné mechanismy, které by účetní výkazy využívaly v navazujících řídicích a kontrolních procesech. Všechny účetní výkazy, které tvoří účetní závěrku, tedy Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty, Přehled o peněžních tocích a Příloha, tvoří jeden propojený celek, poskytující jedinečný nástroj řízení.

5 KONTROLA HOSPODAŘENÍ OBCE

Kontrola ve veřejné správě je součástí jejích řídicích procesů. Smyslem kontroly je ve zpětné vazbě zjišťovat, jak jsou dosahovány stanovené cíle veřejné správy a jak účinná jsou přijatá opatření potřebná k jejich realizaci (Nemec, et al., 2010, s. 10).

5.1 Kontrola samosprávné působnosti ÚSC

O záležitostech samosprávného celku rozhoduje především zastupitelstvo volené občany. Vedle této samosprávné působnosti vykonávají obce a kraje v zákonem stanovených případech státní správu, v tzv. přenesené působnosti. Obce sehrávají v systému veřejné správy důležitou roli; jejich cílem je zabezpečit komplexní sociálně-ekonomický rozvoj. A proto i kontrola realizovaná územní samosprávou má plnit funkci zpětné vazby při správě a řízení měst a obcí (Šebestová, 2008, s. 95-96).

V rámci samosprávné působnosti podle zákona o obcích zřizuje zastupitelstvo obce ke kontrole hospodaření finanční a kontrolní výbor. § 119 zákona o obcích (Česko, 2000) pak stanovuje činnosti těchto výborů následovně:

Finanční výbor:

- a) provádí kontrolu hospodaření s majetkem obce a finančními prostředky obce,
- b) plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor:

- a) kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady (je-li zřízena),
- b) kontroluje dodržení právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti obce,
- c) plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

5.2 Finanční kontrola

ÚSC jako orgány veřejné správy hospodařící s veřejnými prostředky, jsou povinny zajišťovat výkon finanční kontroly hospodaření podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. V souladu s tímto zákonem zajistí ÚSC fungování vnitřního kontrolního systému svým vnitřním předpisem (kontrolním řádem či směrnicí). V tomto vnitřním předpisu musí být stanovena odpovědnost za řídicí kontrolu finančních a hospodářských operací.

Za vytvoření kontrolního systému odpovídá vedoucí orgánu veřejné správy, v případě obcí je to starosta obce. (Příbylová, 2007, s. 32)

Podle zákona o finanční kontrole zahrnuje systém finanční kontroly u ÚSC následující:

- veřejnosprávní kontrolu
- vnitřní řídicí kontrolu
- interní audit (Česko, 2001).

Veřejnosprávní kontrola (VSK) je finanční kontrola skutečností, které jsou rozhodné pro nakládání s veřejnými prostředky. VSK probíhá před poskytnutím veřejných prostředků jako kontrola předběžná, v průběhu jejich poskytování jako kontrola průběžná a po skončení jejich poskytování jako kontrola následná. Působnost ÚSC v oblasti VSK upravuje § 9 zákona o finanční kontrole. ÚSC provádí VSK v případě hospodaření s veřejnými prostředky u svých zřízených a založených právnických osob a u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory z rozpočtu ÚSC. Pokud nejsou ve svém postavení ve střetu zájmu, mohou VSK provádět účetní obcí, případně ji provádí zvláštní kontrolní útvary. Následnou VSK mohou provádět také členové kontrolního či finančního výboru, pokud budou tímto úkolem pověřeni zastupitelstvem obce. (Příbylová, 2007, s. 33)

Vnitřní řídicí kontrola je finanční kontrola zajišťovaná prostřednictvím vedoucích a dalších pověřených zaměstnanců ÚSC. Tito jsou jmenováni jako příkazce operací, správce rozpočtu a hlavní účetní. Také tato kontrola se dělí na předběžnou, průběžnou a následnou. Z organizačních důvodů u menších obcí a příspěvkových organizací (které mají také povinnost provádět vnitřní řídicí kontrolu) MF ČR doporučuje sloučení funkce správce rozpočtu a hlavního účetního. (Příbylová, 2007, s. 34)

Interní audit představuje organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování hospodářských operací. U obcí a městských částí, které mají více než 15000 obyvatel, musí být interní audit zajišťován samostatným nezávislým pracovníkem nebo útvarem. Interní audit jsou povinny zabezpečovat i příspěvkové organizace zřízené ÚSC. Pokud je zde však malá pravděpodobnost vzniku závažnějších rizik, lze interní audit nahradit výkonem VSK ze strany zřizovatele. (Příbylová, 2007, s. 34)

5.3 Přezkoumání hospodaření obce

„Dalším důležitým kontrolním prvkem v kontrole hospodaření ÚSC je každoroční přezkoumání jejich hospodaření“ (Příbylová, 2007, s. 34).

Přezkoumání hospodaření obcí upravuje zákon č. 420/2004 Sb., a obce jsou podle něj povinny nechat si provést přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Obce mají dvě možnosti jak této povinnosti dostát. Buď mohou o přezkoumání hospodaření požádat krajský úřad anebo se mohou rozhodnout pro zadání přezkoumání u soukromého auditora. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu obce při projednávání v zastupitelstvu obce. Lorenc a Kašpárková (2013, s. 55) uvádějí: „*Zákon výslovně neuvádí, že zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu při jeho zveřejňování. Bylo by však vhodné, aby byla zveřejněna s ohledem na informovanost občanů.*“

5.4 Kontrola ze strany občanů

Jako poslední zde uvedená, přesto zcela určitě ne jako nejméně významná, je kontrola ze strany občanů obce. Tato problematika není zakotvena přímo v žádném ze zákonů, nicméně je dle mého odvoditelná z § 11 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde je stanovena povinnost zveřejnit návrh rozpočtu obce. Problematickou se zabývají Lorenc a Kašpárková (2013, s. 22), kteří uvádějí, že přípravná fáze rozpočtu i jeho schvalování by mělo být otevřeno podnětům z vnějšku. Účetní jednotky by tedy měly usilovat o vytvoření zpětné vazby směrem k občanům, zřízeným organizacím či podnikatelským subjektům v působnosti ÚSC. Diskuze, konzultace a následné návrhy v takto otevřeném systému představují přirozený prvek kontroly. Dále se zde uvádí, že nejen zastupitelé, ale i obyvatelé mají právo znát cíle a záměry politiky ÚSC. Otevřenost systému a aktivní účast ze strany občanů je však mnohdy zejména výkonnou částí územního celku odmítána, přestože by díky vyšší transparentnosti a odpovědnosti měla být spíše podporována a aktivně podněcována.

Jak bylo již uvedeno v předchozí kapitole, princip finanční kontroly je založen na principu „3E“ – tedy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Dle mého názoru kontrola ze strany občanů tento princip také potvrzuje, jelikož zastupitelé musí před občany své rozhodnutí, postoje a politické záměry obhájit.

Podobný názor, který vyjadřuje zodpovědnost vlády za veřejné statky a jejich poctivé zobrazení, je také vyjádřen v publikaci od autorek Martin a West (2006, s. 80): „*Governments must be accountable for public assets. In order to provide a clear picture of a government's financial health, any liabilities that will be paid from current or future assets must also be reported*“.

6 FINANČNÍ ANALÝZA OBCE

V zájmu zabezpečování a uspokojování rozličných potřeb občanů existují ekonomické subjekty, které fungují bez motivace ziskem, bez hnacího motoru tržní konkurence. Obce, hospodařící s omezenými veřejnými financemi, by měly umět tyto finance efektivně využívat pro zajištění svých základních úkolů. Nástrojem, který umožňuje podrobně se seznámit s finanční situací a úrovní hospodaření dané municipální účetní jednotky je finanční analýza. Ta sice bývá tradičně spojována s finančním řízením ziskových podnikatelských subjektů, ale využitelná je i v municipální oblasti. (Kraftová, 2002, str. IX)

Finanční analýza je považována za **jeden z důležitých nástrojů řízení ÚSC**. Měla by odhalit negativní, ale i pozitivní faktory, které ovlivňují finanční hospodaření obcí.

"Hlavním cílem finanční analýzy je identifikovat finanční situaci podniku - finanční zdraví. Nejde jen o posouzení hospodaření v minulém období, ale také odhalení pozitivních i negativních faktorů, které hospodářství ovlivnily. Tyto cíle může finanční analýza beze zbytku plnit i v oblasti municipální sféry. Je však nutno zohlednit specifika, která jsou s procesy municipálních jednotek spojena, především jako důsledek jiného principu financování." (Otrusínová a Kubičková, 2011, str. 85).

6.1 Specifika finanční analýzy municipální účetní jednotky

Finanční analýza musí být účelná, aplikovatelná a informačně efektivní. Proto je důležité si jasně stanovit, které výstupní informace chce municipální účetní jednotka z této analýzy získat a které ukazatele jsou pro ni z hlediska vypovídací schopnosti vhodné. (Otrusínová a Kubičková, 2011, str. 111)

Jako podklady pro vypracování finanční analýzy slouží finanční výkazy účetní jednotky. Běžné metody využívané při finanční analýze podnikatelských subjektů jsou při zohlednění specifických podmínek využitelné i v hodnocení hospodaření municipality. Jedná se o následující elementární metody:

- Analýza absolutních ukazatelů (vertikální a horizontální analýza)
- Analýza tokových rozdílových ukazatelů (cash flow a čistý pracovní kapitál)
- Analýza poměrových ukazatelů (rentabilita, aktivita, likvidita, zadluženost)
- Analýza soustav ukazatelů (pyramidový rozklad)

Nástroje finanční analýzy musí respektovat zvláštnosti a specifika neziskově orientovaných organizací a výkonnost hodnotit s ohledem na její poslání a nadefinované cíle. Z tohoto pohledu je tedy potřeba některé ukazatele finanční analýzy modifikovat - např. rentabilitu vyhodnocovat u doplňkové činnosti, u hlavní činnosti pouze ve smyslu míry ztrátovosti. Podobně musí být nahlíženo také na vyhodnocování schopnosti splácet závazky. Zde musí být zohledněn fakt pravidelných příjmů ze státního a krajského rozpočtu a brán v potaz ani ne tak dostatek likvidních prostředků, jako časové rozložení jejich toků. Likvidita a její řízení zde spočívá více ve správném časovém sladění potřeb a tvorby finančních prostředků. Dále je potřeba si uvědomovat, že ve veřejné sféře jsou do pozice "kapitálu" postaveny svěřené prostředky (dříve fondy majetku). Zde je možné využití ve sledování poměru k cizím zdrojům, tak aby bylo zachováno postavení vlastníka, tj. státu, jako výhradního, resp. většinyvého vlastníka. FA také představuje nástroj účinné kontroly a může sloužit jako podklad pro volené a výkonné orgány ÚSC pro jejich rozhodování do budoucna. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, str. 85 a 111).

Peková (2004, s. 215) uvádí jako hlavní oblasti FA v municipální sféře následující:

- běžné hospodaření,
- investiční činnost a její financování,
- hospodaření s majetkem.

Podrobnější pohled na FA municipální účetní jednotky také nabízí Otrusinová (2011, s. 87), která ji člení na:

- **analýzu hospodaření v běžném rozpočtu** – podle jednotlivých příjmů a výdajů, u nichž je sledován podíl na celkovém objemu i vývojové trendy,
- **analýzu druhů příjmů a výdajů** – zejména s ohledem na to, zda je rozhodnutí účetní jednotky mohou či nemohou ovlivnit,
- **analýzu salda běžného rozpočtu** – především z hlediska faktorů, které jej ovlivňují opakovaně či nahodile,
- **analýzu dosahovaných úspor** oproti rozpočtované výši – jejich příčiny, ovlivnitelnost a vztah k dosahované činnosti v plnění úkolů, na něž jsou prostředky vynakládány,
- **analýzu investičních výdajů a příjmů** – jejich struktury a ovlivnitelnost,
- **analýzu nákladů na údržbu a správu majetku** – zejména s ohledem na jejich strukturu a efektivnost,

- **analýzu vytváření a využívání rezerv,**
- **analýzu závazků** – zejména jejich struktury z věcného a časového hlediska,
- **analýzu majetku** – především způsobů a intenzity jeho využívání, opodstatněnosti jejich výše,
- **analýzu celkových provozních nákladů** – zejména z hlediska jejich věcné a účelové struktury a jejího vývoje, ale i hlediska jejich opodstatněnosti.

6.2 Ukazatele finanční analýzy

V případě použití údajů přímo z účetních výkazů hovoříme o absolutních ukazatelích. Údaje, které obsahuje rozvaha, a představují stav k určitému datu, se označují za stavové ukazatele. Výnosy a náklady obsažené ve výkaze zisku a ztráty představují tokové ukazatele – jedná se o údaje za určitý časový interval. Z rozdílů stavových ukazatelů lze získat ukazatele rozdílové. Pokud je vykázaný údaj dán do poměru s jiným údajem, jedná se o poměrový ukazatel. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 66)

6.3 Horizontální analýza

Horizontální analýza porovnává změny jednotlivých položek výkazů v čase. Vypočítá se absolutní výše změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku. Výpočet je následující:

Absolutní změna = ukazatel_t – ukazatel_{t-1}

Procentní změna = (absolutní změna * 100) / ukazatel_{t-1} (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 68)

6.4 Vertikální analýza

Vertikální analýza vyjadřuje jednotlivé položky účetních výkazů jako procentní podíl jediné zvolené základny, která představuje 100%. Pro rozbor majetkové a finanční struktury účetní jednotky bývá obvykle za základnu zvolena výše aktiv a pro rozbor výkazu zisku a ztráty velikost celkových výnosů nebo nákladů. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 68)

6.5 Poměrové ukazatele

Poměrových ukazatelů lze sestavit velké množství, často se od sebe liší pouze drobnými modifikacemi. Jako základní se zpravidla uvádí však skupina čtyř ukazatelů nazvaných podle posuzované vlastnosti: analýza rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti.

S ohledem na odlišnosti a specifika hospodaření obcí, bývají tyto ukazatele při analýze ÚSC doplněny ještě o další, a těmi jsou ukazatel autarkie, financování, produktivity a investičního rozvoje.

Pro tuto práci byly zvoleny ukazatele, které jsou běžně používány při přezkoumání hospodaření obcí. Jsou jimi podíl pohledávek na rozpočtu, podíl závazků na rozpočtu a podíl zastaveného majetku na celkovém majetku.

$$\text{Podíl pohledávek na rozpočtu} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{příjmy celkem po konsolidaci} + \text{zisk z HČ po zdanění}} * 100 \quad (1)$$

$$\text{Podíl závazků na rozpočtu} = \frac{\text{závazky}}{\text{příjmy celkem po konsolidaci} + \text{zisk z HČ po zdanění}} * 100 \quad (2)$$

$$\text{Podíl zastaveného majetku na celk. majetku} = \frac{\text{zastavený movitý a nemovitý majetek}}{\text{stálá aktiva NETTO}} * 100 \quad (3)$$

6.5.1 Analýza likvidity

Jednou ze základních podmínek existence účetní jednotky je schopnost uhradit své závazky. Tuto schopnost měří právě ukazatele likvidity. Aby byla účetní jednotka solventní, (tzn., aby dokázala hradit závazky v okamžiku jejich splatnosti), musí mít určitou část svých aktiv ve vysoce likvidní formě, tj. v takové formě, která je rychle přeměnitelná na peníze. Některá podniková aktiva jsou téměř okamžitě převeditelná na peníze (např. krátkodobé cenné papíry), jiná jsou převeditelná jen obtížně (stroje, speciální zařízení). V této souvislosti je třeba si uvědomit vzájemný protikladný vztah likvidity a rentability podniku - účetní jednotky s velkým podílem vysoce likvidního majetku dosahují obvykle nižší rentability (Strouhal, 2008).

Ukazatele likvidity u municipálních účetních jednotek lze použít shodně s podnikatelskými subjekty.

$$\text{Likvidita III. stupně} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (4)$$

Udává, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé cizí zdroje, doporučená hodnota se nachází v rozmezí 1,5 – 2,5.

$$\text{Likvidita II. stupně} = \frac{\text{krátkodobé pohledávky} + \text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (5)$$

Doporučená hodnota je v rozmezí 1 – 1,5.

$$\text{Likvidita I. stupně} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (6)$$

Doporučená hodnota je v rozmezí 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty svědčí o neefektivním využití finančních prostředků.

6.5.2 Analýza zadluženosti

Ukazatele zadluženosti udávají vztah mezi cizími zdroji a vlastním kapitálem, nebo jejich složkami. Ukazatele zadluženosti vypovídají o tom, kolik majetku podniku je financováno cizím kapitálem.

Zadluženost ÚSC sleduje MF ČR pod názvem „Monitoring hospodaření obcí“. Monitoring se provádí od roku 2008; nahradil do té doby používaný tzv. ukazatel dluhové služby.

Monitoring hospodaření obcí je založen na sledování soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), přičemž za zásadní ukazatele jsou považovány ukazatel celkové likvidity a ukazatel podílu cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům. (MF ČR, 2010)

Informativní ukazatele tvoří:

1. Počet obyvatel
2. Příjem celkem (po konsolidaci)
3. Úroky (zaplacené)
4. Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků
5. Dluhová služba celkem
6. Ukazatel dluhové služby v %
7. Rozvaha aktiv a pasiv
8. Cizí zdroje
9. Stav na bankovních účtech
10. Úvěry a komunální obligace
11. Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
12. Zadlužení celkem
13. Podíl zadluženosti na cizích zdrojích v %
14. 8leté saldo

15. Oběžná aktiva

16. Krátkodobé závazky

Monitorující ukazatele tvoří:

1. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v %
2. Celková (běžná) likvidita

Položka 8leté saldo představuje součet rozdílů mezi příjmy a výdaji vždy za posledních 8 let a představuje střednědobý pohled na výsledky finančního hospodaření. Tento ukazatel nahradil do roku 2011 vykazovanou položku *Cizí zdroje na 1 obyvatele*.

6.6 Shrnutí teoretické části

Obce jsou subjekty veřejné správy, které vykonávají veřejnou správu odvozeně – představují veřejnou samosprávu. V České republice v současnosti existují dva typy ÚSC – obce a kraje. Obce patří k základním ÚSC, jejichž postavení je upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích.

Stěžejním nástrojem pro hospodaření obcí je rozpočet. Územní rozpočet je finanční plán sloužící finančnímu a hospodářskému řízení. Za úkol má vést obce k co nejefektivnějšímu využívání svěřených finančních zdrojů, zejména v souladu s principy „3E“. Finanční řízení obcí je zaměřeno především na efektivnost fungování dané organizace a využívá k tomu celý systém nástrojů – jedním z nich je finanční analýza. Jediný nástroj pro řízení a kontrolu hospodaření také představují účetní výkazy, které tvoří jeden vzájemně propojený celek. Součástí řídicích procesů u obcí je dále kontrola ve veřejné správě, která plní funkci zpětné vazby při správě a řízení.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 OBEC VALAŠSKÁ SENICE

7.1 Cíle a zvolené postupy praktické části

Praktická část je zaměřena na hospodaření konkrétní obce. Analyzovanou obcí je Valašská Senice, která má necelých 500 obyvatel a řadí se tak k menším obcím České republiky. Cílem analytické části je tedy zhodnocení hospodaření obce a zhodnocení využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení na příkladu obce Valašská Senice. Jako metoda zhodnocení jejího hospodaření byla zvolena finanční analýza, která poskytuje ucelený pohled na finanční situaci obce. Zhodnocení využívání účetních informací bylo provedeno na základě rozhovorů se starostou a místostarostkou obce a na základě vlastních zkušeností.

7.2 Základní údaje o analyzované obci

Obec Valašská Senice leží ve zlínském kraji na jihozápadní straně Javorníků na samé hranici se Slovenskem. Obec se nachází v nadmořské výšce 515 m na jižním okraji obce, nejvyšší hora Makyta se nachází v nadmořské výšce 922 m. Rozlohou 1600 ha patří ke středně velkým a počtem obyvatel kolem 490 k menším obcím okresu Vsetín. Celý katastr obce se nachází v chráněné krajinné oblasti Beskydy. Obec je členem DSO Hornolidečsko, členem Místní akční skupiny Hornolidečska a členem Svazu obcí mikroregionu Vsetínska.

Mezi největší přednosti obce Valašská Senice patří poměrně rozvinutá občanská vybavenost. V obci se nachází prodejna potravin a smíšeného zboží, koupaliště, dětské a fotbalové hřiště, knihovna, ale také lyžařský vlek. Před několika lety zde proběhla plynofikace, obec také vlastní svůj vodovod a od roku 2014 probíhá výstavba kanalizace. Další plánovanou akcí v rámci celého Hornolidečska je vybudování cyklostezky. Jelikož se obec nachází v krásné valašské přírodě, je zde také několik ubytovacích zařízení, od rodinných s domácím prostředím pouze pro několik málo hostů až po velkou horskou chatu s kapacitou cca 100 osob.

7.3 Struktura obce

Obec Valašská Senice patří mezi obce se základním rozsahem přenesené působnosti, provozuje pracoviště Czech POINT a také vidimaci a legalizaci dokumentů.

Zastupitelstvo obce Valašská Senice má v tomto volebním období 9 členů, z toho 7 členů je neuvolněných a 2 jsou pro svou funkci uvolnění – starosta a místostarostka. U takto malé

obce je uvolněný místostarosta nezvyklou záležitostí, nicméně k této variantě bylo přistoupeno z personálních důvodů - paní místostarostka zde totiž rovněž vykonává funkci úředníka obecního úřadu.

Složení zastupitelstva obce Valašská Senice ve volebním období 2010 – 2014 je následující:

Starosta:	Pavel Novosád
Místostarostka:	Jarmila Hřibová – předseda sociálního výboru
Člen ZO:	Miroslav Mikéska – předseda finančního výboru
Člen ZO:	Zdeněk Tkadlec – předseda kontrolního výboru
Člen ZO:	Karel Matušinec
Člen ZO:	Marek Juráš
Člen ZO:	Karel Matůš
Člen ZO:	Augustin Beránek
Člen ZO:	Karel Surovec

Zastupitelstvo obce zřizuje tři výbory – kontrolní, finanční a sociální. Kontrolní a finanční výbor zastupitelstvo obce Valašská Senice zřizuje v rámci samosprávné působnosti podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Sociální výbor nemá podle tohoto zákona povinnost zřizovat.

Obec Valašská Senice, kterou zastupuje starosta obce, zaměstnává na plný úvazek účetní a obecního lesního, a od roku 2013 také dalšího pomocného pracovníka do lesa. Na částečný úvazek zaměstnává uklízečku a na dohodu o pracovní činnosti knihovnici. Dále obec každoročně zaměstnává pracovníky, kteří jsou vedeni v evidenci uchazečů o práci. Jedná se o tzv. veřejně prospěšné pracovníky. Na jejich mzdu obec čerpá dotaci ve výši 15% ze SR a 85% z ESF.

Obec Valašská Senice je zřizovatelem pouze jedné příspěvkové organizace, a to Mateřské školy Valašská Senice.

7.4 Demografický vývoj obce

Tabulka 2: Demografický vývoj v obci

	stav k 1.1.	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	stav k 31.12.
2009	490	7	4	6	7	492
2010	492	3	4	5	8	488
2011	475	4	5	11	6	479
2012	479	1	4	7	8	475

Zdroj: ČSÚ

Přestože občanská vybavenost je v zde na velmi dobré úrovni a obec se nachází v překrásné krajině CHKO Beskydy, počet obyvatel se každoročně snižuje. Po aktualizaci statistiky po sčítání lidu v roce 2011 se počet obyvatel ještě výrazněji snížil, a to až na pouhých 475 obyvatel.

7.5 Nezaměstnanost v obci

Tabulka 3: Nezaměstnanost v obci Valašská Senice

NEZAMĚŠTNANOST k 31.12.	2008	2009	2010	2011
Uchazeči o zaměstnání	26	42	38	38
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	235	235	235	235
Míra nezaměstnanosti v %	10,6	17,9	16,2	16,2
Nezaměstnaní více než 12 měsíců	6	6	13	13
Dosažitelní uchazeči o zaměstnání	25	42	38	38

Zdroj: ČSÚ

Tabulka uvádí vývoj nezaměstnanosti v obci Valašská Senice za dostupné období let 2008 – 2011. Podle oficiální metodiky se míra nezaměstnanosti počítá na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil. Míra nezaměstnanosti v obcích se z důvodu nedostupnosti dat o zaměstnaných počítá na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva. Dosažitelní uchazeči o zaměstnání jsou ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce volného

pracovního místa. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazení na rekvalifikační kurzy, pobírají peněžitou pomoc v mateřství a uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání. (MPSV, 2014)

Míra nezaměstnanosti je v obci Valašská Senice dle statistik bohužel stabilně na velmi vysoké úrovni. V okrese Vsetín patří analyzovaná obec mezi obce s nejvyšší nezaměstnaností. Ke konci roku 2011 byla Valašská Senice dokonce druhá s nejvyšší nezaměstnaností v okrese, vyšší nezaměstnanost byla už jenom v obci Branky a to 16,4%. Tuto situaci obec alespoň částečně řeší vytvářením pracovních míst na veřejně prospěšné práce. Obec tak získává poměrně levnou pracovní sílu na sezonní práce a zároveň snižuje nezaměstnanost v obci. Počet pracovníků a podmínky jejich přijetí stanovuje úřad práce, který zprostředkovává poskytuje dotace na jejich zaměstnávání.

8 FINANČNÍ ANALÝZA

8.1 Analýza majetkové struktury

Rozvaha obcí se od rozvahy podnikatelských subjektů příliš neliší. Přesto se najdou drobné odlišnosti, na které bude postupně v průběhu analýzy upozorněno. Rozvaha je shodně s podnikatelskou sférou tvořena stranou aktiv a stranou pasiv, tedy majetkovou a finanční částí.

Strukturu aktiv obce Valašská Senice ve sledovaných letech uvádí následující tabulka.

Tabulka 4: Struktura aktiv obce Valašská Senice (v tis. Kč)

AKTIVA	2010	2011	2012	2013
STÁLÁ AKTIVA	67 784	70 983	70 999	76 389
DNM	17	17	17	0
DHM	65 919	69 118	69 134	74 541
DFM	1 848	1 848	1 848	1 848
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA	3 026	12 537	149	8 872
Zásoby	6	4	5	6
Krátkodobé pohledávky	3009	12 417	100	8 265
Krátkodobý fin. majetek	11	116	44	601
CELKEM	70 810	83 520	71 148	85 261

Zdroj: Rozvahy obce Valašská Senice

Bilanční suma analyzované obce na první pohled vykazuje kolísavý vývoj, což nebývá obvyklé. Vysvětlení je však poměrně snadné a vychází z bližšího pohledu na jednotlivé složky aktiv a také z legislativních změn. Stálá aktiva vykazují mírný nárůst v každém roce. Toto je však zdánlivý stav, neboť v roce 2011 byl do užívání zařazen majetek v hodnotě 21 mil. Kč, což představuje prakticky třetinu celkové bilanční sumy. Jednalo se o vodovod, který byl v tomto roce právě dokončen a předán do užívání. Nárůst v dlouhodobém majetku však této částce neodpovídá a to z prostého důvodu – díky probíhající reformě v oblasti veřejných financí, prováděly obce v tomto roce v souvislosti se zahájením odpisování majetku, tzv. dooprávkování. Dooprávkování majetku mělo za úkol zohlednit dobu, po kterou je majetek

obce již využíván a po kterou ještě využíván bude, tj. jeho budoucí živostnost. Dooprávkování se projevuje ve sloupci korekce, tj. snižuje hodnotu dlouhodobého majetku. Další velký výkyv v tomto roce můžeme vidět u oběžných aktiv v položce krátkodobé pohledávky, proto následuje další tabulka, zaměřující se na jejich skladbu.

Tabulka 5: Krátkodobé pohledávky obce v roce 2011 (v tis. Kč)

KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY v r. 2011	12 417
Odběratelé	202
Poskytnuté zálohy	33
Jiné pohledávky z hlavní činnosti	2
Pohledávky za územními rozpočty	31
Dohadné účty aktivní	12 149

Zdroj: Rozvaha obce Valašská Senice 2011

Zde se právě projevila odlišnost od rozvahy podnikatelů – od roku 2010 je totiž součástí pohledávek také *Dohadný účet aktivní*, který právě způsobil hledaný významný nárůst krátkodobých pohledávek a tím i celých aktiv obce. Jedná se ovšem pouze o účetní záležitost, kdy přijatá investiční dotace podléhá finančnímu vypořádání za daný rok, které se provádí až v roce následujícím, případně není investiční akce ještě dokončena a přechází do dalších let. Finanční prostředky obec tedy fakticky v daném roce přijala, ale v nárůstu majetku se projeví až po uvedeném vypořádání. Tato úprava se mi nezdá příliš zdařilá, neboť občan neznalý legislativy si může myslet, že obec v brzké době očekává přijetí 12 mil. Kč, což samozřejmě není pravda.

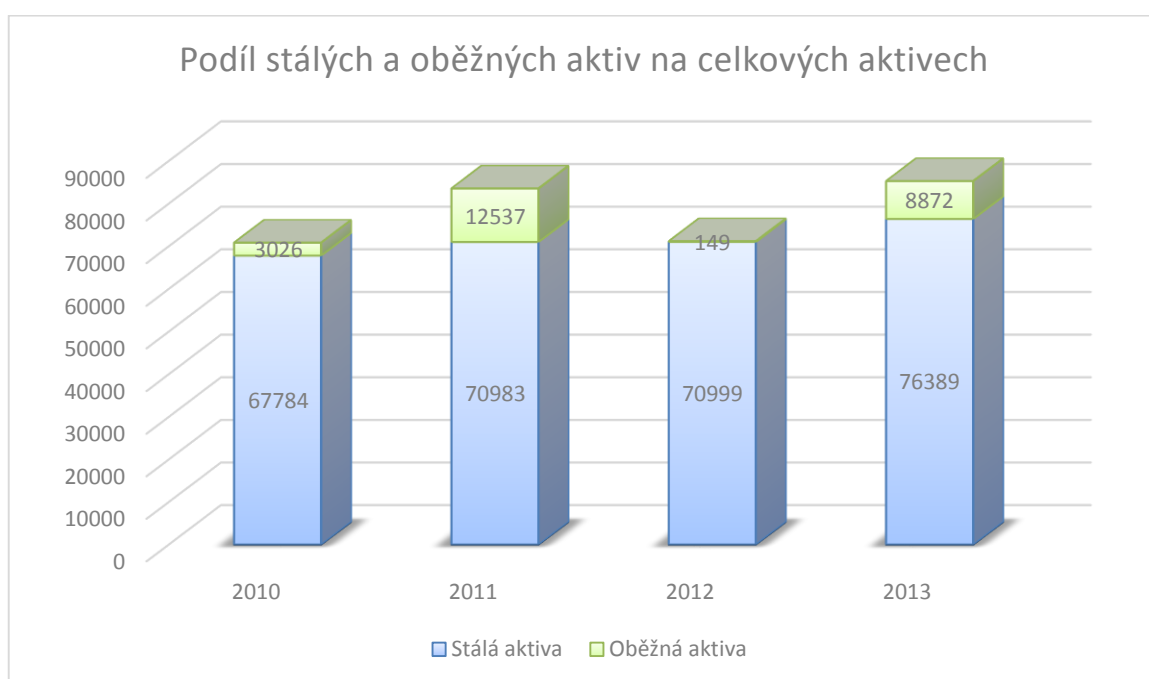
Stejná situace nastala také v roce 2013. Zde se jedná o výstavbu sportoviště v areálu místního koupaliště, na kterou obec obdržela v roce 2013 investiční dotaci ve výši 8 mil. Kč ze státního rozpočtu. Akce ještě nebyla dokončena, přechází do roku 2014 a to znamená opět vykazování takto vysoké částky na *Dohadném účtu aktivním*.

Další tabulka uvádí procentní podíl stálých a oběžných aktiv na aktivech celkových v jednotlivých letech. Pro větší názornost je tabulka doplněna také grafem.

Tabulka 6: Procentní podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech

AKTIVA	2010	2011	2012	2013
Stálá aktiva	96%	85%	100%	90%
Oběžná aktiva	4%	15%	0%	10%
CELKEM	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 1: Podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech

Podíl stálých aktiv na celkových aktivech je velmi vysoký. V roce 2012, který není zkrácen nevyřádanou investiční dotací, jak bylo vysvětleno výše, dosahuje téměř 100%. Myslím, že tento stav není ovšem u obcí nijak výjimečný, neboť obce vlastní velké množství majetku občanské vybavenosti a infrastruktury jako jsou např. místní komunikace a mosty, budovy škol a školek, kanalizace a vodovody obce, územní plány obce, ale také např. velké množství pozemků atd. Mezi nejvýznamnější položky majetku Obec Valašská Senice patří již zmíněný nově vybudovaný obecní vodovod, zrekonstruované koupaliště a místní komunikace s mosty. Významnou položkou v majetkové evidenci jsou také obecní pozemky.

8.2 Analýza finanční struktury

Pasiva představují způsob financování majetku a to buď vlastními, nebo cizími zdroji. Úvodní tabulka v této kapitole přibližuje samotnou finanční strukturu rozvahy obce. Následuje její procentní rozbor doplněný grafem, který přiblíží podíly jednotlivých pasiv na pasivech celkových.

Tabulka 7: Struktura pasiv obce Valašská Senice (v tis. Kč)

PASIVA	2010	2011	2012	2013
VLASTNÍ KAPITÁL	57 621	57 453	60 473	69 412
Jmění ÚJ a upravující položky	56 761	54 736	55 516	63 362
Fondy	0	0	0	0
Výsledek hospodaření	860	2 717	4 957	6 049
CIZÍ ZDROJE	13 189	26 067	10 675	15 849
Rezervy	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	3 965	3 555	7 666	7 291
Krátkodobé závazky	9 224	22 512	3 009	8 558
PASIVA CELKEM	70 810	83 520	71 148	85 261

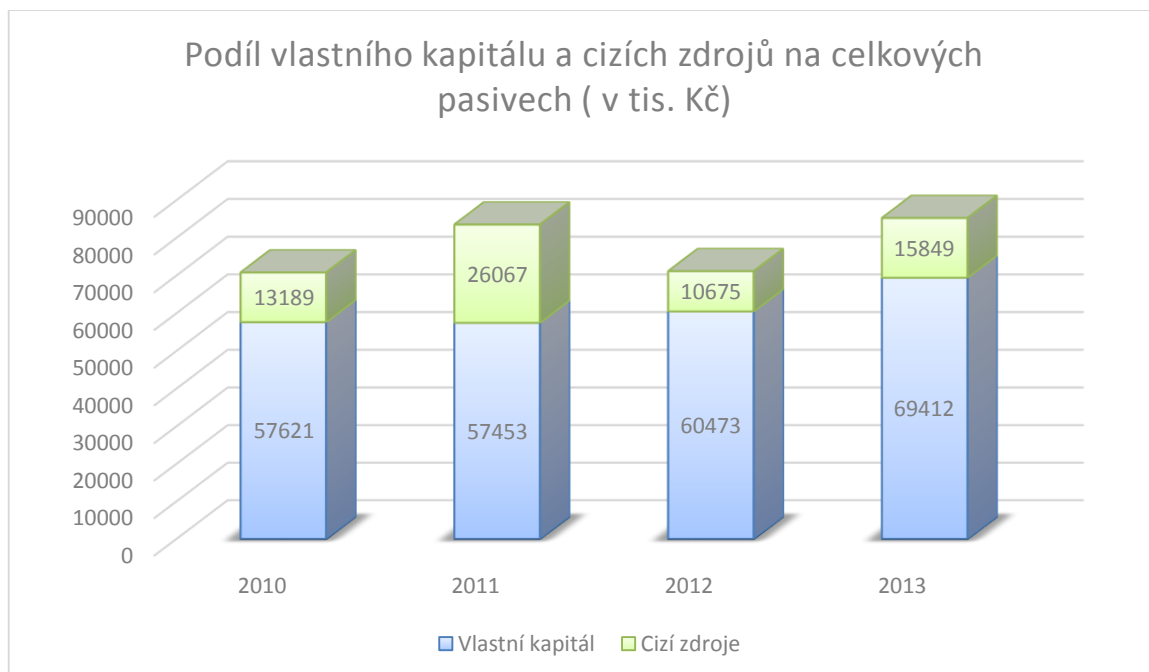
Zdroj: Rozvahy obce Valašská Senice

Jelikož bilance musí být vyrovnaná, vykazují ve sledovaných letech stejně jako aktiva, také pasiva kolísavý vývoj. Z tabulky je zřejmé, že vlastní kapitál vykazuje vývoj poměrně stabilní s rostoucí tendencí. Výsledek hospodaření v roce 2011 vykazuje patrné zvýšení, které by se mohlo na první pohled zdát jako dopad zahájení odpisování dlouhodobého majetku. Dooprávkování se však ve skutečnosti projeví v položce *Jmění účetní jednotky a upravující položky*, jelikož zaúčtování probíhalo přes účet 406 *Oceňovací rozdíly při změně metody*. Od následujícího roku však již odpisy vstupují do nákladů, čímž zvyšují výsledek hospodaření. Nesouměrný vývoj lze naopak vidět v cizích zdrojích, nejvíce pak v položce *Krátkodobé závazky*. Jejich podrobnější analýza bude provedena následně v kapitole o závazcích obce.

Tabulka 8: Procentní podíl jednotlivých pasiv na pasivech celkových

PASIVA	2010	2011	2012	2013
VLASTNÍ KAPITÁL	81%	69%	85%	81%
Jmění účetní jednotky	80%	66%	78%	74%
Fondy	0%	0%	0%	0%
Výsledek hospodaření	1%	3%	7%	7%
CIZÍ ZDROJE	19%	31%	15%	19%
Rezervy	0%	0%	0%	0%
Dlouhodobé závazky	6%	4%	11%	9%
Krátkodobé závazky	13%	27%	4%	10%
PASIVA CELKEM	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Podíl vlastního kapitálu a cizích zdrojů na celkových pasivech

Z tabulky i grafu jasně vyplývá fakt, že pasiva tvoří z cca 80% vlastní kapitál. Ten je považován za nejméně riskantní, jelikož nevyžaduje splácení věřitelům, obecně však také představuje nejdražší formu financování. Nejvýznamnější podíl na celkových pasivech má *Jmění účetní jednotky a upravující položky*. Tato položka představuje další rozdíl oproti rozvaze podnikatelských subjektů, kteří zde vykazují položku *Základní kapitál*. Jelikož tato položka představuje tři čtvrtiny pasiv obce Valašská Senice, následuje tabulka, která přiblíží její skladbu.

Tabulka 9: Jmění účetní jednotky a upravující položky (v tis. Kč)

JMĚNÍ ÚJ A UPRAVUJÍCÍ POLOŽKY	2010	2011	2012	2013
Jmění účetní jednotky	29 428	32 910	33 795	35 255
Transfery na pořízení DM	28 421	34 573	33 772	40 855
Oceňovací rozdíly při změně metody	-1 088	-12 747	-12 748	-12 748
Jiné oceňovací rozdíly	0	0	697	0
CELKEM	56 761	54 736	55 516	63 362

Zdroj: Rozvahy obce Valašská Senice

Tabulka č. 9 podává vysvětlení o složkách položky *Jmění účetní jednotky a upravující položky*. Přehledně je zde vidět vývoj výše jmění účetní jednotky a také přijatých transferů na pořízení DM, které tvoří nejpodstatnější část těchto pasiv. Do položky *Jmění účetní jednotky* přešel po účetní reformě tzv. *Fond dlouhodobého majetku* – bývalý účet 901, který představoval, jak již název sám napovídá, všechen dlouhodobý majetek obce. Tento účet představoval součet všech účtů třídy 0. Po reformě již žádný z účtů na tomto součtovém principu nefunguje.

Položka transferů na pořízení DM je zde jasně dominantní a vyjadřuje fakt, že obec využívá pro financování svého DM z velké části právě transfery. Myslím, že tato skutečnost je u obcí, obzvláště těch malých, hospodařících s velmi omezeným rozpočtem, naprosto přirozená a logická. Pro uskutečnění jakékoliv velké několikamilionové investiční akce je základním předpokladem získání dotace – bez ní realizace prostě není možná.

Každoročně dochází také u účtu 403 - *Transfery na pořízení DM* k jeho snižování, v důsledku tzv. rozpouštění do výnosů. Jedná se o výpočet transferového podílu, který vyjadřuje podíl přijatého transferu k pořizovací ceně majetku. Tento transferový podíl se poté přeúčtovává na výnosový účet, představuje časové rozlišení daného transferu. Účet 403 podléhá každoroční inventarizaci, proto je nutná podrobná evidence jednotlivých transferů.

8.3 Analýza závazků obce

Tabulka 10: Závazky obce Valašská Senice (v tis. Kč)

ZÁVAZKY	2010	2011	2012	2013
Dlouhodobé závazky celkem	3 965	3 555	7 666	7 291
Dlouhodobé úvěry	3 965	3 555	3 092	2 717
Ostatní dlouhodobé závazky	0	0	4 574	4 574
Krátkodobé závazky celkem	9 224	22 512	3 009	8 558
Krátkodobé půjčky	2 000	4 000	530	0
Dodavatelé	4 762	4 705	273	219
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0	80	0
Zaměstnanci	139	120	117	145
Zúčtování SP a ZP	73	64	59	74
Jiné přímé daně	8	9	9	13
Daň z přidané hodnoty	0	97	55	27
Závazky k ÚR	183	730	1 460	0
Přijaté zálohy na transfery	1 875	12 079	5	8 010
Výdaje příštích období	0	13	7	3
Dohadné účty pasivní	184	696	412	61
Ostatní krátkodobé závazky	0	0	2	7
CELKEM	13 189	26 067	10 675	15 849

Zdroj: Rozvahy obce Valašská Senice

Uvedená tabulka se věnuje závazkům obce, krátkodobým i dlouhodobým. Přestože cizí zdroje ve sledovaných letech dosahovaly procentního podílu na celkových pasivech od 15 do 30%, což by bylo u podnikatelských subjektů hodnoceno nejspíše kladně, pro tak malou obec mohou být závazky, které v absolutní výši představují několik milionů Kč, velmi omezující v jakékoliv další činnosti na několik let dopředu.

Nejvyšší závazky obce Valašská Senice můžeme vidět v roce 2011. Pro obec to byl finančně velmi náročný rok, završen však byl dokončením a uvedením do provozu obecního vodovodu, což pro tak malou obec představuje opravdu velmi významnou událost. Dopad na hospodaření obce měla tato skutečnost opravdu velký zejména v oblasti zadlužení. Přesto obec dokázala svou zadluženost v následujícím roce dostat „pod kontrolu“.

Dlouhodobé úvěry, které obec Valašská Senice čerpala u České spořitelny, a.s. ve sledovaných letech stabilně klesají, tj. obec je pravidelně splácí. Jedná se o úvěr na rekonstrukci koupaliště a úvěr na traktor. Druhý zmiňovaný byl v roce 2013 doplacen a obec tak již splácí pouze jeden úvěr, který byl ke konci roku 2013 ve výši 2,7 mil. Kč.

V roce 2012 byl na účet *Ostatní dlouhodobé závazky* přeúčtován závazek vůči stavební firmě, která prováděla již zmiňovanou rekonstrukci koupaliště v obci. Závazek 4,5 mil. Kč byl původně veden na účtu *Dodavatelé*, obec však s firmou uzavřela dodatek ke smlouvě o dílo, který posunul splatnost tohoto závazku o jeden a půl roku.

Krátkodobé půjčky se opět vztahují k výstavbě vodovodu. V roce 2010 měla obec vypůjčeny 2 mil. Kč a v roce 2011 si vypůjčila další 2 mil. Kč. Tyto půjčky postupně splácela z vlastního rozpočtu a ke konci roku 2013 již byly všechny půjčky splaceny.

Závazky vůči dodavatelům po přeúčtování zmíněných 4,5 mil. Kč na dlouhodobé závazky již nevykazuje významné částky.

Závazky k ÚR představují nesplacené investiční transfery Svazu obcí Mikroregionu Vsetínsko. Pod jeho záštitou probíhá druhá etapa gigantická akce „Čistá řeka Bečva“, kterou jistě není potřeba blíže představovat. V roce 2013 byl závazek přepočítán podle skutečné výše nákladů obce, proto byl odúčtován a další splácení bude zahájeno až od roku 2014.

Přijaté zálohy na transfery představují druhou část účetního zápisu dohadných účtů aktivních a byla již o nich řeč při analýze majetkové části.

Dopad výše závazků na ukazatele zadluženosti bude zhodnocen v části věnující se monitoringu hospodaření obcí.

8.4 Analýza rozpočtu obce

Jak již bylo uvedeno v teoretické části práce, obce hospodaří podle svého ročního rozpočtu. Rozpočet by měl být sestaven a schválen před zahájením nového rozpočtového období, pokud není, hospodaří obec podle rozpočtového provizoria. Toto řešení by však mělo být pouze mimořádné, nikoliv běžnou praxí. Opak je ovšem skutečností a ne jinak je na tom i analyzovaná obec. I zde jsou každoročně schvalována pravidla rozpočtového provizoria a rozpočet samotný až v průběhu prvních třech měsíců rozpočtového roku.

Schválený rozpočet se v průběhu roku mění rozpočtovými opatřeními. Následující tabulky ukazují výše schválených rozpočtů, jejich výše po úpravách a také skutečné plnění rozpočtu k 31. 12. daných let.

Tabulka 11: Rozpočty obce Valašská Senice – příjmová část (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	2010	2011	2012	2013
Schválený rozpočet	7 165	19 459	10 304	8 850
Upravený rozpočet	12 579	23 504	11 414	17 521
Skutečnost k 31.12.	12 526	23 438	11 400	17 213

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 12: Rozpočty obce Valašská Senice – výdajová část (v tis. Kč)

VÝDAJE CELKEM	2010	2011	2012	2013
Schválený rozpočet	6 539	17 032	5 946	7 944
Upravený rozpočet	13 544	24 833	7 562	16 000
Skutečnost k 31.12.	13 482	24 795	7 547	15 756

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 13: Rozpočty obce Valašská Senice – část financování (v tis. Kč)

FINANCOVÁNÍ CELKEM	2010	2011	2012	2013
Schválený rozpočet	-626	-2 427	-4 358	-906
Upravený rozpočet	+965	-1 329	-3 852	-1 521
Skutečnost k 31.12.	+956	-1 329	-3 853	-1 457

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Již teď je zřejmé, že schválené rozpočty byly v jednotlivých letech značně odlišné od rozpočtů po úpravách a skutečného plnění. Další tabulky přibližují podrobněji změny jednotlivých složek příjmů a výdajů v analyzovaných letech.

Tabulka 14: Schválené rozpočty obce Valašská Senice (v tis. Kč)

Schválený rozpočet	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy	4 632	4 499	4 880	5 319
Nedaňové příjmy	2 379	3 522	4 285	2 651
Kapitálové příjmy	4	1 510	870	615
Přijaté dotace	150	9 928	269	265
PŘÍJMY CELKEM	7 165	19 459	10 304	8 850
Běžné výdaje	4 806	5 420	5 761	5 565
Kapitálové výdaje	1 733	11 612	185	2 379
VÝDAJE CELKEM	6 539	17 032	5 946	7 944
Financování	-626	-2 427	-4 358	-906

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 15: Upravené rozpočty obce Valašská Senice (v tis. Kč)

Upravený rozpočet	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy	4 482	4 441	4 381	5 400
Nedaňové příjmy	2 647	6 335	6402	2 642
Kapitálové příjmy	7	9	50	615
Přijaté dotace	5 443	12 718	581	8 864
PŘÍJMY CELKEM	12 579	23 504	11 414	17 521
Běžné výdaje	6 685	6 786	7 551	7 366
Kapitálové výdaje	6 859	18 047	11	8 634
VÝDAJE CELKEM	13 544	24 833	7 562	16 000
Financování	+965	-1 329	-3 852	-1 521

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 16: Skutečné čerpání příjmů a výdajů obce Valašská Senice (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy	4 439	4 381	4 369	5 230
Nedaňové příjmy	2 640	6 331	6400	2 488
Kapitálové příjmy	7	8	50	611
Přijaté dotace	5 440	12 718	581	8 885
PŘÍJMY CELKEM	12 526	23 438	11 400	17 213
Běžné výdaje	6 624	6 749	7 536	7 147
Kapitálové výdaje	6 858	18 046	11	8 609
VÝDAJE CELKEM	13 482	24 795	7 547	15 756
Financování	+956	-1 329	-3 853	-1 457

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Nejzřetelnější rozdíly mezi schválenými rozpočty a rozpočty upravenými lze opět vidět v přijatých dotacích. Rozdíly jsou taktéž zřetelné u kapitálových výdajů, které pravděpodobně souvisí právě s těmito přijatými dotacemi. Následuje proto podrobnější pohled na složení přijatých dotací. Tabulka zahrnuje jak transfery neinvestiční, seskupení rozpočtových položek 41, tak transfery investiční, seskupení rozpočtových položek 42. V tabulce je vždy za rozpočtovou položkou uveden poskytovatel daného transferu.

Tabulka 17: Přijaté transfery (v tis. Kč)

Přijaté transfery	2010	2011	2012	2013
4111 – SR (VPS)	49	3	34	46
4112 – SR (SDV)	150	123	114	87
4116 – ostatní ze SR	780	2 958	369	700
4122 - kraj	72	0	64	31
4213 – státní fondy	389	0	0	0
4216 – ostatní ze SR	4 000	7 773	0	0
4222 - kraj	0	1 861	0	0
4240 – státní finanční aktiva	0	0	0	8 000

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Na položce 4116 jsou každoročně účtovány přijaté transfery na pracovníky veřejně prospěšné služby. Obec každoročně zaměstnává několik těchto pracovníků. V roce 2011 byl na této položce navíc zaúčtován transfer na opravy mostů v obci ve výši 2,4 mil Kč.

Kromě roku 2012 také obec každoročně čerpala investiční dotace, ať již ze státního rozpočtu, státních fondů či z rozpočtu Zlínského kraje. Jak již bylo zmíněno, obec Valašská Senice prováděla v letech 2010 – 2011 výstavbu vodovodu, který představoval investici ve výši 20,5 mil Kč (bez DPH, které si obec plně uplatnila u finančního úřadu a které tím pádem nevstupuje do hodnoty majetku). Přijaté transfery na položce 4216 a 4222 jsou právě dotace poskytnuté státním a krajským rozpočtem na tuto akci.

8 mil. Kč přijatých v roce 2013 na rozpočtové položce 4240 představuje transfer na prozatím neukončenou akci výstavby sportoviště v areálu koupaliště ve Valašské Senici.

Jak bylo výše uvedeno, změny v kapitálových výdajích byly nejspíše vyvolány právě díky investičním akcím, ke kterým se vztahují přijaté transfery. Následuje tedy přehled kapitálových výdajů podle položek rozpočtové skladby a porovnání jejich výše s přijatými transfery v jednotlivých letech. Tabulka s porovnáním záměrně obsahuje pouze kapitálové výdaje na stavby, na ostatní kapitálové výdaje nebyly dotace inkasovány.

Tabulka 18: Kapitálové výdaje obce Valašská Senice (v tis. Kč)

Kapitálové výdaje	2010	2011	2012	2013
6121 – stavby	6 244	17 852	11	8 310
6122 – stroje	0	0	0	115
6130 – pozemky	66	12	0,07	15
6322 – transfery OS	0	0	0	7
6349 – transfery ÚR	548	182	0	101
6422 - půjčky	0	0	0	61

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 19: Porovnání přijatých kapitálových transferů s kapitálovými výdaji (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013
Kapitálové transfery	4 389	9 634	0	8 000
Kapitálové výdaje	6 244	17 852	11	8 310
Rozdíl	-1 855	-8 218	-11	-310

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 19 vyplývající rozdíly představují vlastní podíly obce na investičních akcích, které obec musí hradit ze svého rozpočtu, případně si na ně finanční prostředky vypůjčit v podobě návratné finanční výpomoci či bankovního úvěru. Jak tuto situaci řešila obec Valašská Senice, vyplývá z analýza závazků.

8.5 Porovnání upraveného rozpočtu a skutečného plnění

Obce často nevidí rozpočet a závazné ukazatele z něj vyplývající jako nástroj finančního řízení. Přístupují k této oblasti pouze jako k nutnému zlu a někdy jsou nuceny i kontrolními orgány k tomuto formálnímu přístupu. Tabulka tedy uvádí procentní plnění jednotlivých částí příjmů a výdajů rozpočtů, což představuje porovnání mezi upraveným rozpočtem a skutečným plněním ke konci jednotlivých let.

Tabulka 20: Procentní plnění rozpočtů obce Valašská Senice

Plnění rozpočtu v %	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy	99,04	98,66	99,74	96,87
Nedaňové příjmy	99,74	99,93	99,96	94,15
Kapitálové příjmy	95,29	92,56	100,00	99,30
Přijaté transfery	99,95	99,99	99,87	100,23
Běžné výdaje	99,09	99,45	99,81	97,03
Kapitálové výdaje	99,98	99,99	93,65	99,71
Financování	99,09	102,09	100,02	95,82

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Jak již bylo zmíněno, obce nesmí vydat finanční prostředky, aniž by byly zahrnuty v rozpočtu. Častou praxí potom je, že ke konci roku se rozpočet tzv. „narovná“ na skutečné plnění. Rozpočet obce tímto naprosto ztrácí svůj původní záměr, stává se z něj formální záležitost. Také plnění rozpočtů u analyzované obce nasvědčuje o stejné situaci.

8.6 Analýza daňových příjmů

Následující tabulky navazují na kapitolu z teoretické části, která byla věnována RUD, které od 1. ledna 2013 doznalo změn. Do tabulek nejsou zahrnuty místní a správní poplatky a daň z příjmů právnických osob za obce, které taktéž patří do daňových příjmů obce, nicméně RUD je nijak neovlivňuje. Konkrétní dopad na analyzovanou obec je tedy následující:

Tabulka 21: Daňové příjmy obce Valašská Senice (v tis. Kč)

Daňové příjmy	2010	2011	2012	2013
1111	748	815	829	874
1112	272	218	158	63
1113	68	76	89	106
1121	852	797	801	1 026
1211	1 856	1 857	1 670	2 214
1511	396	280	271	335
CELKEM	4 192	4 043	3 818	4 618

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu obce Valašská Senice

Tabulka 22: Procentní vývoj daňových příjmů obce Valašská Senice (v tis. Kč)

DAŇOVÉ PŘÍJMY	2011/2010	2012/2011	2013/2012
1111	9%	2%	5%
1112	-20%	-28%	-60%
1113	12%	17%	19%
1121	-6%	1%	28%
1211	0%	-10%	33%
1511	-29%	-3%	24%
CELKEM	-4%	-6%	21%

Zdroj: vlastní zpracování

Rozpočtové položky použité v tabulce:

1111 – Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

1112 – Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti

1113 – Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů

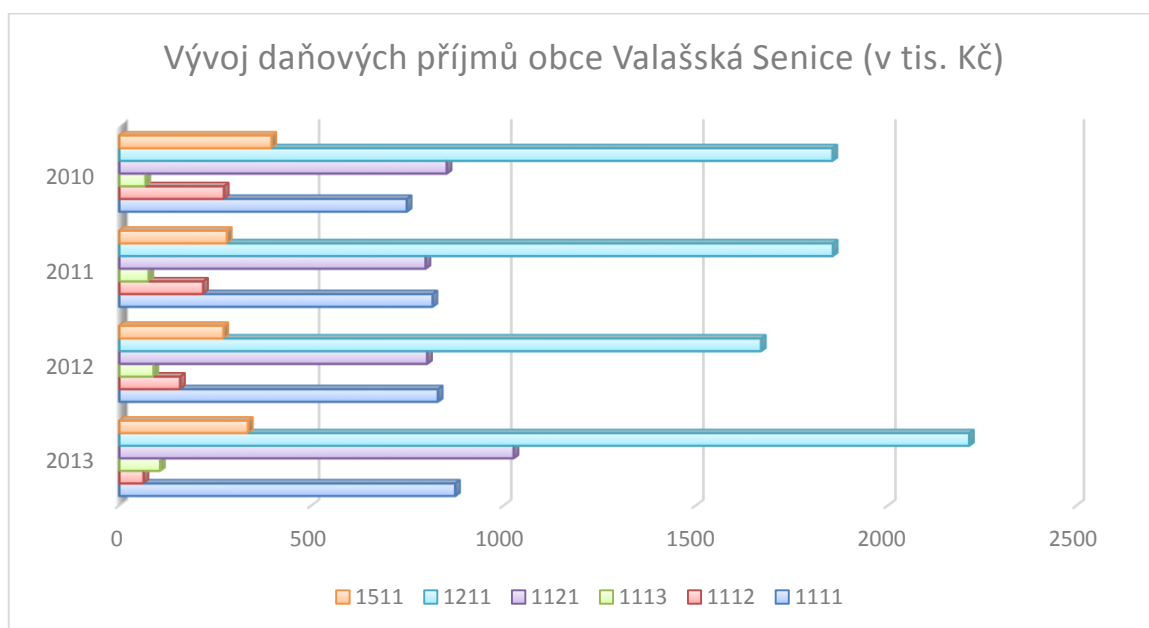
1121 – Daň z příjmů právnických osob

1211 – Daň z přidané hodnoty

1511 – Daň z nemovitostí

Z tabulky daňových příjmů i z jejich procentního vývoje vyplývá, že novela zákona o RUD měla na obec Valašská Senice jasně kladný dopad. Zatímco v letech 2010 – 2012 výnos z daní postupně mírně klesal, v roce 2013, tedy po změně, vykazuje nárůst o 800 tis. Kč, což je jistě pro tak malou obec značně pozitivní. Přestože u daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti můžeme vidět propad o 60%, v absolutní výši se jedná o nevýznamnou částku. Naopak velmi významně posílila daň z přidané hodnoty, která představuje největší objemy příjmů. V celkovém důsledku si tedy obec Valašská Senice na daňových příjmech v roce 2013 polepšila o 21%.

Vývoj jednotlivých daňových příjmů obce Valašská Senice znázorňuje také následující graf.

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Vývoj daňových příjmů obce Valašská Senice (v tis. Kč)

8.7 Analýza nedaňových příjmů

Významnou část příjmů obce tvoří také nedaňové příjmy. Nejvýznamnější z nich jsou příjmy za prodej dřeva, příjmy z prodeje pitné vody, příjmy za pronájmy nemovitostí. Jejich absolutní výši a podíl na celkových nedaňových příjmech jsou následující:

Tabulka 23: Nedaňové příjmy obce Valašská Senice (v tis. Kč)

NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	2010	2011	2012	2013
Prodej dřeva	2 199	5 042	5 576	2 188
Prodej vody	0	0	0	43
Pronájmy nemovitostí	58	50	55	45
Prodej nemovitostí	0	0	0	600
CELKEM	2 640	6 331	6 400	2 488

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu

Tabulka 24: Procentní rozbor nedaňových příjmů obce Valašská Senice

NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	2010	2011	2012	2013
Prodej dřeva	83%	80%	87%	88%
Prodej vody	0%	0%	0%	2%
Pronájmy nemovitostí	2%	1%	1%	2%
Prodej nemovitostí	0%	0%	0%	24%
CELKEM	100%	100%	100%	100%

Zdroj: Výkazy plnění rozpočtu

Nejvýznamnější složkou nedaňových příjmů obce jsou příjmy z prodeje dřevní hmoty. Tvoří přes 80% všech nedaňových příjmů. Obec jimi pokrývá svůj běžný provoz a v letech 2011 a 2012 jí tyto příjmy významně pomohly ve financování výdajů spojených s výstavbou vodovodu. Naopak příjmy z prodeje pitné vody se pohybují ve velmi nízkých částkách, což je ovšem prozatímní stav, jelikož provoz byl zahájen až na přelomu roků 2011 a 2012 a občané se teprve na veřejný vodovod postupně připojovali. Vyúčtování spotřeby vody probíhá pololetně zpětně a to znamená, že výnosy jsou v aktuálním roce, ale příjmy druhého pololetí se projevují až v následujícím roce.

V roce 2013 je vykazován mimořádný příjem z prodeje nemovitosti. Jednalo se o prodej bytu, který byl ve vlastnictví obce. Původně byl tento byt pronajímán, ale vzhledem k nízkým výnosům bylo po ukončení nájemního vztahu zastupitelstvem rozhodnuto o jeho prodeji.

8.8 Monitoring hospodaření obce

Tato část je věnována opět závazkům, konkrétně jejich dopadu na ukazatele zadluženosti obce. Jak bylo uvedeno v teoretické části, MF ČR provádí každoročně monitoring hospodaření obcí pomocí soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU). Pokud obec vykazuje ukazatel celkové likvidity nižší než 1 a zároveň podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25%, je zařazena do skupiny obcí s vyšší mírou rizika hospodaření. Tyto obce jsou následně osloveny ministrem financí s žádostí o stanovisko zastupitelstva obce k uvedené situaci s předpokládaným způsobem řešení.

Vzhledem k tomu, že monitoring hospodaření obcí obsahuje poměrně rozsáhlou a dostačující oblast hodnocení zadluženosti obce, bude k analyzování zadluženosti použito pouze těchto ukazatelů. Monitoring hospodaření obcí obsahuje data za obec samotnou a navíc jí zřízené příspěvkové organizace. Data zde uvedená jsou za roky 2010 – 2012, rok 2013 prozatím není MF ČR zpracován. Obec Valašská Senice ve sledovaných letech vykazovala tyto hodnoty:

Tabulka 25: Monitoring hospodaření obce Valašská Senice

Číslo	UKAZATEL	2010	2011	2012
1	Počet obyvatel obce	492	488	479
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	12 525,91	23 437,67	11 399,68
3	Úroky	218,40	195,44	175,54
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	1 034,80	3 400,60	3 933,00
5	Dluhová služba celkem	1 253,20	3 596,04	4 108,54
6	Ukazatel dluhové služby v %	10	15,34	36,04
7	Aktiva celkem	71 035,00	83 730,54	85 595,87
8	Cizí zdroje	13 362,00	26 239,89	10 781,52
9	Stav na bankovních účtech	118,00	234,06	78,12
10	Úvěry a komunální dluhopisy	3 965,00	3 554,86	3 091,86
11	PNFV a ostatní dluhy	2 000,00	4 000,00	530,00
12	Zadluženost celkem	5 965,00	7 554,86	3 621,86
13	Podíl cizích zdrojů k aktivům %	18,81	31,34	12,6
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích v %	44,64	28,79	33,59
15	Cizí zdroje na 1 obyvatele	27,16	53,77	—
15	8leté saldo	—	—	-2 277,15
16	Oběžná aktiva	3 251,00	12 748,05	283,56
17	Krátkodobé závazky	9 397,00	22 685,03	3 115,03
18	Celková likvidita	0,35	0,56	0,09

Zdroj: UFIS – Monitoring hospodaření obcí

Po prostudování tabulky monitoringu hospodaření obce lze konstatovat, že obec Valašská Senice patří k obcím s poměrně vysokým zadlužením. V roce 2011 dokonce spadala do kategorie obcí s vyšší mírou rizika hospodaření, které dopisem oslovuje ministr financí s žádostí o stanovisko k řešení vzniklé situace. Tuto skutečnost opět můžeme přičítat investiční akci, kterou obec v letech 2010 a 2011 realizovala a na kterou již bylo několikrát v průběhu analýzy hospodaření obce poukazováno - tedy výstavbě vodovodu.

V roce 2012 již můžeme zaznamenat příznivý vývoj situace, a přestože běžná likvidita dosahuje velmi kritické hodnoty 0,09, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům již klesl na hodnotu necelých 13%. Jak již však bylo uvedeno v teoretické části, likvidita u obcí představuje spíše dovednost správného časového sladění, neboť obce mají každý měsíc pravidelné příjmy v podobě daňových příjmů, které finanční úřad rozesílá každý 5. a 20. den v měsíci.

8.9 Analýza vybraných poměrových ukazatelů

Jak již bylo v teoretické části práce uvedeno, poměrových ukazatelů existuje velká řada, záleží pouze na uživateli, které si s ohledem na jejich využitelnost zvolí. Pro podnikatelské subjekty to zcela jistě budou základní analýza likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti. Pro tuto práci jsem však zvolila ukazatele, které jsou pro obec přínosnější, a jejich využitelnost je zde daleko vyšší. Tyto ukazatele jsou také tradičně součástí zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření obce. Jedná se o podíly pohledávek a závazků na rozpočtu obce a o podíl zastaveného majetku na celkovém majetku obce.

Tabulka 26: Vybrané poměrové ukazatele pro obec Valašská Senice

Poměrové ukazatele (%)	2010	2011	2012	2013
Pohledávky/rozpočet	8,56	0,87	0,21	0,76
Závazky/rozpočet	74,2	40,24	66,51	7,31
Zastavený majetek/celkový maj.	0	0	0,05	0,04

Zdroj: Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření obce Valašská Senice

I zde je opět vidět, že pohledávky má obec Valašská Senice stabilně na nízké úrovni, zatímco závazky byly v prvních třech analyzovaných letech značně vysoké. Od roku 2013 již závazky nepředstavují pro sledovanou obec natolik velký problém. Otázkou ovšem samozřejmě je, zda se obec další investiční akcí opět nevrátí do těchto kritických čísel.

Zastavený majetek nedosahuje v žádném ze sledovaných let významných hodnot.

9 ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ ÚČETNÍCH INFORMACÍ

Účetní výkazy tvoří jeden vzájemně propojený ucelený komplet. Pokud jsou účetní informace v nich obsažené správně zpracovány, mohou sloužit jako významný nástroj řízení a kontroly. Nejdůležitějším předpokladem pro jejich využití v řízení je ovšem fakt, že tyto informace mají svého uživatele, tj. že o ně má někdo zájem.

Využívání účetních výkazů u analyzované obce ze strany volených zastupitelů vidím pouze jako částečné. Obec nejčastěji analyzuje a podrobuje kontrole svůj rozpočet, tedy krátkodobý pohled na hospodaření. Jedná se ovšem spíše o kontrolu rozpočtu ve smyslu toho, aby nebyl ve výdajové části překročen, tj. aby nedocházelo k porušení rozpočtové kázně. Z tohoto pohledu mi ovšem funkce rozpočtu připadá naprosto formální a postrádající svou úlohu finančního řízení. Nicméně legislativa je v tomto ohledu velmi striktní a povoluje obci realizovat výdaje, které nejsou rozpočtovány, pouze v případě, že obec obdrží dotaci na konci roku a zasedání zastupitelstva již nelze z časových důvodů svolávat, dále při živelné pohromě a platbu na základě pravomocného rozsudku soudu.

Údaje, které poskytuje rozvaha, jsou v obci Valašská Senice využívány pouze starostou obce, a to pouze oblast pohledávek a závazků. Zde je ovšem potřeba zdůraznit fakt, že přestože se jedná opět o záležitosti krátkodobé, je řízení pohledávek a závazků ze strany starosty obce prováděno svědomitě. Výkaz zisku a ztráty ovšem není ze strany interních uživatelů vyžadován vůbec. Jediným případem, kdy je zastupitelům předkládána celá účetní závěrka, je její schvalování. Účetní závěrka podléhá schvalování v zastupitelstvu obce od roku 2013 (tj. účetní závěrka za rok 2012). Vzhledem ke skutečnosti, že do této doby nebylo zastupiteli obce nikdy dříve vyžadováno její předložení, předpokládám, že se jedná pouze o formální akt.

Účetní závěrka je ovšem velmi často využívána uživateli externími. Nejčastěji se jedná poskytovatele úvěrů či dotací. Pokud obec podává žádost o dotaci je její součástí vždy účetní závěrka. Poskytovatelé dotací také velmi často vyžadují doložení výkazu o plnění rozpočtu.

Mezi další uživatele účetních dat můžeme také zařadit stát. Účetní i finanční výkazy jsou předávány do CSÚIS, tj. tvoří podklad pro účetní výkazy za celou Českou republiku, ale také např. podklad pro statistiku zpracovávanou ČSÚ.

Kontrola u obce Valašská Senice se řídí schváleným kontrolním řádem, který vychází ze zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě. VSK u zřízené příspěvkové

organizace obec zajišťuje pomocí externího auditora, který každoročně zhodnocuje její hospodaření a zároveň hodnotí využívání poskytnutého neinvestičního příspěvku z rozpočtu obce.

VSK u žadatelů o veřejnou podporu provádí účetní obce spolu s předsedou finančního výboru. Transfery jsou z rozpočtu obce Valašská Senice poskytovány podle zastupitelstvem schválených pravidel o poskytování a to buď jako finanční dar, ve smyslu ocenění činnosti organizace nebo transfer s vypořádáním. U finančního daru není vyžadováno doložení účelu použití, jedná se o malé částky kolem 5.000,-. Mezi nejčastější příjemce těchto darů jsou Nemocnice Milosrdných bratří ve Vizovicích, kam se pravidelně jezdí léčit i občané Valašské Senice, dále Valašská Nadace, která koná v regionu různé kulturní akce pro dospělé i pro děti, či místní organizace včelařů. Další formou poskytovaného transferu je transfer, který podléhá finančnímu vypořádání, tj. provedení následné VSK. Tyto transfery jsou většinou každoročně se opakující, příjemci bývají Myslivecké sdružení Valašská Senice a TJ AJAX Valašská Senice.

Vnitřní řídicí kontrola, která taktéž podléhá zákonu o FK ve veřejné správě, je u obce Valašská Senice prováděna v průběhu všech finančních operací. Jako příkazce operace je ustanoven starosta obce, funkce správce rozpočtu a hlavní účetní je sloučena a vykonává ji účetní obce.

Přezkoumání hospodaření obce každoročně provádí pověřenými pracovníci Krajského úřadu Zlínského kraje. Jedná se o kontrolu velmi obsáhlou a podrobnou. Obsahuje přezkoumání rozpočtu, rozpočtového provizoria a rozpočtového výhledu – jejich zveřejnění, schválení a dodržování. Dále jsou zde prověřeny záležitosti týkající se hospodaření s majetkem obce, tj. nájemní smlouvy, kupní a směnné smlouvy, zástavní práva, také provedení inventury majetku apod. Další kontrolovanou oblastí je dodržování odměňování zastupitelů a celá mzdová agenda. Samozřejmostí je kontrola vybraných účetních dokladů, zda mají všechny náležitosti a zda je jejich zaúčtování v souladu s legislativou. Nejdůležitější částí přezkoumání hospodaření obce však bezesporu bude prokázání použití přijatých transferů ze SR. Např. u transferů na volby existuje směrnice MF ČR, která přesně vymezuje, co a v jakém množství je možné z těchto prostředků zakoupit.

Dle mého názoru je kontrola u obce Valašská Senice ve všech svých oblastech naprosto dostačující a odpovídá platné legislativě. Jediná oblast, která zde není plně funkční, je kontrola ze strany občanů, což ovšem již není záležitost legislativy. Účast občanů na veřejných

zasedáních zastupitelstva obce je tradičně velmi nízká. Občané se zasedání účastní většinou pouze tehdy, pokud je na programu projednávání záležitost bezprostředně se jich týkající, např. pokud chtějí od obce odkoupit pozemek apod. Zde by měli sami zastupitelé iniciovat větší účast občanů na zasedání zastupitelstva, už jenom z toho důvodu, že občané zde mají možnost se k projednávaným záležitostem veřejně vyjádřit. Často by veřejná diskuze mohla předejít následným nepříjemnostem či nedorozuměním.

Z provedené analýzy vyplývá, že vedení obce Valašská Senice přistupuje k řízení obce svědomitě, nicméně zejména z krátkodobého pohledu. Finanční analýza ani žádný z moderních ucelených systémů řízení zde není používán.

10 NÁVRHY NA MOŽNOSTI ZLEPŠENÍ

Na základě provedené analýzy jsem zjistila, že obec Valašská Senice disponuje velkým množstvím dlouhodobého majetku. U obcí tato situace není nijak výjimečná, vyplývá z jejich samotné podstaty, tedy z poslání péče o všestranný rozvoj obce. S velkým množstvím dlouhodobého majetku však samozřejmě souvisí i vysoké náklady na jeho údržbu a provoz. Zde bych proto hledala možnosti co nejvyššího využití právě tohoto dlouhodobého majetku, aby s sebou nepřinášel jenom výdaje, ale také příjmy do obecní pokladny. Obec vlastní nevyužité nebytové prostory, u kterých bych doporučila pokusit se je pronajmout například pro podnikání nebo alespoň jako skladové prostory. Obec dále vlastní traktor, využívaný pro práce v lese. Jelikož byl tento traktor spolufinancován dotací, vztahovala se na něj doba vázanosti projektu, což znamená, že jej obec po dobu pěti let nemohla využívat k jiným účelům. Tato doba v roce 2013 však již vypršela, a proto bych doporučovala obci začít traktor využívat i pro poskytování služeb pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že v příslušenství k traktoru patří i čelní radlice, může jej obec v zimním období využívat i pro údržbu místních komunikací. Tuto službu prozatím obec zajišťuje dodavatelsky. Při využití vlastního traktoru tak může obec ušetřit značné náklady, které jsou se zimní údržbou komunikací spojeny a které se v případě zimy s vydatnými sněhovými srážkami šplhají až do výše několika set tisíc Kč. Při zohlednění všech souvisejících nákladů by obec mohla za jednu zimu ušetřit cca 100 tis. Kč. Náklady na 1 hodinu údržby místních komunikací odhaduji následovně:

Tabulka 27: Odhadované náklady na hodinu zimní údržby místních komunikací (v Kč)

PHM	10 litrů / à 36,-	360,-
Mzda + odvody SP, ZP	140,- / hod.	140,-
Opotřebením traktoru	50,- / hod.	50,-
CELKEM		550,-

Zdroj: vlastní zpracování

Podle odhadu by vycházela 1 hodina na cca 550,-. Pokud obec tyto služby nakupuje, dodavatelé si za 1 hodinu práce účtují cca 800 – 1000,- bez DPH (tj. cca 1000 – 1200,- s DPH). Úspora za 1 hodinu práce by tedy dosahovala 450 – 650 Kč. Při 200 hodinách úklidu sněhu za celou zimu by úspora dosáhla výše zmíněnou částku.

Další oblast, kde vidím příležitost ke zlepšení, je prodej pitné vody z obecního vodovodu. Občané se k odebírání vody připojují velmi pozvolna a většina z nich není ochotna platit za

něco, co mají k dispozici zdarma, i když nevalné kvality. Zde by měla obec začít s masivní propagací, která by měla být založena zejména na zdůraznění kvality prodávané vody v porovnání s kvalitou vody ze soukromých, často špatně udržovaných studní.

Obec by měla také myslet do budoucna a zahájit tvorbu rezervy na opravy vodovodu. Přestože jsou vodovodní řady uloženy v zemi, jsou nové a nehrozí jim bezprostřední poškození, mělo by vedení obce brát v potaz „zub času“. Tvorba této rezervy by mohla probíhat formou určitého procenta z každého prodaného m³ vody. Vždy pro aktuální rozpočet by toto představovalo velmi nízkou zátěž a např. za deset či dvacet let, až nastane nepředvídaná událost, bude mít obec dostatečnou rezervu na případnou opravu.

Poslední oblast, kterou bych ráda okomentovala je změna v RUD, která podle provedené analýzy přinesla do rozpočtu obce cca 800 tis. Kč navíc. Zde bych obci doporučila využít tuto velmi příznivou situaci co nejefektivněji, nejúčelněji a nejehospodárněji – jak ukládá princip „3E“. Obec by se měla zejména zaměřit na redukci svých dluhů, k čemuž jí tyto nemalé finanční prostředky mohou velmi dobře posloužit. Zde bych doporučila primárně se zaměřit na dluh stavební firmě za provedenou rekonstrukci koupaliště, který obec vede v účetnictví po všechny sledované roky. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi vysokou částku, doporučila bych obci se obrátit na banku, u které má vedený úvěr s žádostí o úvěr nový, případně o sloučení těchto úvěrů do jednoho.

V oblasti využívání účetních informací bych zastupitelům obce doporučila zejména zaměření se na řízení vycházející z delšího období než je pouze rozpočtový rok. Například sestavení reálného rozpočtového výhledu na začátku volebního období může odrážet záměry právě zvoleného zastupitelstva obce. Základní předpoklad zde ovšem je, že se nebude jednat o výhled sestavený pouze starostou a účetní obce, schválený pouze jako formální akt, ale půjde opravdu o důkladnou přípravu budoucích rozpočtů. Jako součást „pracovního týmu“ by měli být přizváni také obyvatelé obce, zejména s ohledem na to, že se jedná o jejich vlastní budoucnost. Následně by se určitě zvýšila i účast občanů za zasedáních zastupitelstva, jelikož by se zajímali o to zda, a jakými prostředky obec dosahuje společně stanovených cílů.

Na závěr je ovšem potřeba říci, že letos končící zastupitelstvo může být se svým hospodařením spokojeno. Vybudování vodovodu je opravdu významný krok, a přestože obci vznikly ve sledovaných letech vysoké dluhy spojené s touto finančně velmi náročnou investiční výstavbou, dokázala je obec zvládnout a následný vývoj se jeví pozitivně.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit hospodaření obce Valašská Senice ve sledovaných letech 2010 až 2013 a zhodnotit využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení obce. Jako nástroj pro zhodnocení úspěšnosti finančního řízení obce byla zvolena finanční analýza, která také představuje jednu z možností využití účetních informací.

Úvodní část je věnována zpracování teoretických a metodických poznatků týkajících se využívání účetních informací, kontroly a finančního řízení obcí. Zvláštní důraz je kladen na rozpočet územních samospráv, jako hlavní nástroj řízení ze strany volených orgánů.

Praktická část navazuje na úvodní teoretickou a analyzuje současný stav hospodaření obce a využívání účetních informací na příkladu obce Valašská Senice. Jako podklady pro praktickou část byly využity účetní a finanční výkazy obce Valašská Senice, závěrečné účty obce, ale také informace dostupné z veřejného informačního systému ÚFIS (Účetní a informační systém státu) a z veřejné databáze ČSÚ.

Analýzou bylo zjištěno, že obec disponuje velmi vysokým množstvím dlouhodobého majetku. Naproti tomu ovšem obec také disponuje vysokou hodnotou vlastních zdrojů. Analyzovaná obec ve sledovaných letech také vykazuje velmi vysoké hodnoty zadlužení. Všechny tyto skutečnosti jsou dopadem velkých investičních akcí, které obec realizovala, případně ještě realizuje, které jsou ovšem nezbytné a pro rozvoj obce velmi přínosné.

V závěru práce jsou navrženy opatření, která mohou vést ke zlepšení hospodaření obce a celkově příznivému vývoji do budoucna.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1737-1764. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [2] ČESKO. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557-3567. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [3] ČESKO. Zákon č. 320 ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 122, s. 7264-7276. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=320/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [4] ČESKO. Vyhláška Ministerstva financí č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, s. 6909-6966. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=323/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- [5] ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA, 2007. *Základy veřejné správy*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3.
- [6] Finanční správa, © 2013 -2014. *Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní* [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpoctu-kraju-a-obci-3736>
- [7] FŮS, Michal a Antonín DINGA, 2013. *Rozpočet obce a jeho sestavení* [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/pro_obce/Documents/rozp.doc
- [8] KAMENÍK, Martin, Tomáš PLHOŇ a Filip, ŠANC, 2012. *VÍC NEŽ ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH: hospodárnost, transparentnost a odpovědnost ve veřejných nákupech* [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: http://www.bezko-rupce.cz/wp-content/uploads/2012/09/Verejne_nakupy_CR_final.pdf.

- [9] KHALO, Titos, 2007. *Municipal management: serving the people*. Cape Town: Juta. ISBN 978-070-2171-222.
- [10] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [11] KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, xii, 206 s. ISBN 80-717-9778-2.
- [12] Kraj Vysočina, © 2002 – 2006. Často kladené otázky. *Co je veřejnosprávní kontrola* [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://extranet.kr-vysocina.cz/faq/index.php?akce=tema&tema=Ve%F8ejnospr%E1vn%ED%20kontrola>
- [13] LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ, 2013. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2013: pro územní samosprávné celky*. Polešovice: M LORDY, 511 s. ISBN 978-80-260-4276-1.
- [14] MÁČE, Miroslav, 2010. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010*. 1. vyd. Praha: Grada, 335 s. ISBN 978-80-247-3343-2.
- [15] MARTIN, Susan W. a Ellen N. WEST, 2006. *Today's essentials of governmental and non-for-profit accounting and reporting*. Long Grove, III: Waveland Press, 290 s. ISBN: 978-157-7665-045.
- [16] MFČR, © 2005 – 2013. *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>
- [17] MPSVČR. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>
- [18] NEMEC, Juraj, 2010. *Kontrola ve veřejné správě*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 158 s. ISBN 978-80-7357-558-8.
- [19] OPLETALOVÁ, Alena, 2013. *Vybrané kapitoly z veřejných financí* [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.pedagog.ic.cz/opletalova_dok/soubory/Studijni_text_verejne_finance.pdf.
- [20] OTRUSINOVÁ, Milana, 2008. *Controlling ve veřejné správě* [online]. Zlín [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10563/7629>. Disertační práce. Univerzita Tomáše Bati, Fakulta managementu a ekonomiky.

- [21] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xiv, 178 s. :. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [22] PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 375 s. ISBN 80-726-1086-4.
- [23] PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ, 2002. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Vyd. 1. Praha: ASPI. ISBN 80-863-9521-9.
- [24] PINCOVÁ, Eva, 2007. *Přístupy k řízení kvality ve veřejné správě* [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.isvs.cz/pristupy-k-řízení-kvality-ve-verejne-sprave/>
- [25] PROKŮPKOVÁ, Danuše, 2012. *Účetní výkazy a jejich využití pro řízení a kontrolu hospodaření obce* [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6528139&ht=vyu%9Eit%ED+%FA%E8etn%EDch+informac%ED>
- [26] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 280 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-802-4720-975.
- [27] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [28] PŘIBYLOVÁ, Zdeňka, 2007. *Účetní souvztažnosti a výkazy obcí, měst, dobrovolných svazků obcí a krajů*. 2. vyd. Rožďalovice: REVOS-L, 208 s. ISBN 978-80-903160-6-5.
- [29] *Řízení obcí I*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2008, 263 s. ISBN 978-808-6946-764
- [30] SAGIT, © 1996 -2014. Právní poradce. *Finanční kontrola veřejné správy* [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=155&typ=r&levelid=SP_116.HTM
- [31] STaN, 2013. *Rozpočtové určení daní: od myšlenky po skutečnost* [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://issuu.com/netservis/docs/rud_final-1/5#
- [32] STROUHAL, Jiří, 2008. *Využití účetních dat ve finanční praxi aneb základní metody finanční analýzy* [online]. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3728v5059-vyuziti-ucetnich-dat-ve-financni-praxi-aneb-zakladni-metody-financni/>

- [33] ŠEBESTOVÁ, Jarmila, 2008. *Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru*. Vyd. 1. Karviná: Slezská univerzita, 179 s. ISBN 978-807-2484-607
- [34] *Účetní a finanční informace státu (ÚFIS)* [online databáze]. Praha: Ministerstvo financí ČR, © 2005 -2013 [cit. 2014-04-28]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/index.pl>
- [35] *Veřejná databáze ČSÚ* [online databáze]. Praha: Český statistický úřad, 2014 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=18&expand=1&

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AÚ	Analytický účet
CSÚIS	Centrální systém účetních informací státu
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
D	Dal
DM	Dlouhodobý majetek
DSO	Dobrovolný svazek obcí
ESF	Evropské sociální fondy
FA	Finanční analýza
HČ	Hospodářská činnost
MD	Má dáti
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
N	Nástroj
OdPar	Paragraf rozpočtové skladby
OS	Občanské sdružení
Pol	Položka rozpočtové skladby
RR	Regionální rada regionu soudržnosti
RUD	Rozpočtové určení daní
SDV	Souhrnný dotační vztah
SR	Státní rozpočet
SÚ	Syntetický účet
ÚJ	Účetní jednotka
ÚR	Územní rozpočet
ÚSC	Územní samosprávný celek

ÚZ	Účelový znak
VPS	Všeobecná pokladní správa
VSK	Veřejnosprávní kontrola
Z	Zdroj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma veřejné správy.....	13
---------------------------------------	----

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech	46
Graf 2: Podíl vlastního kapitálu a cizích zdrojů na celkových pasivech	48
Graf 3: Vývoj daňových příjmů obce Valašská Senice (v tis. Kč)	59

SEZNAM TABULEK

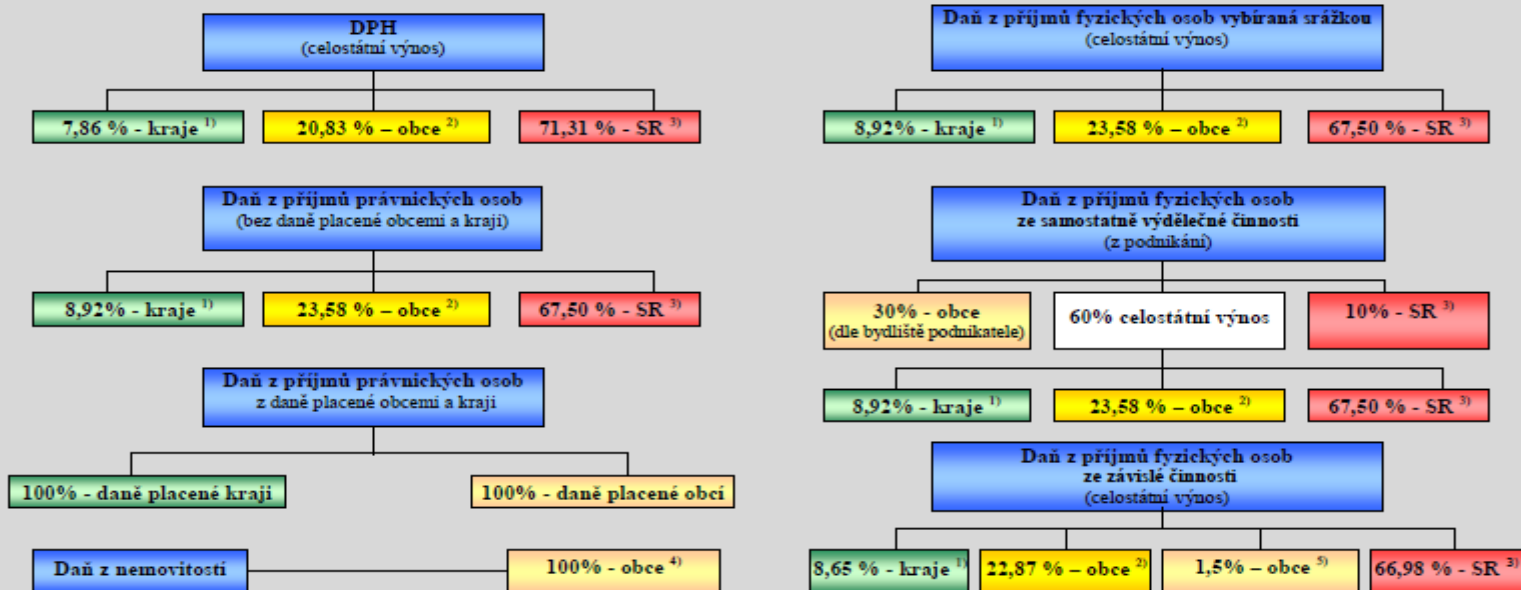
Tabulka 1: Příklad použití rozpočtové skladby	24
Tabulka 2: Demografický vývoj v obci	42
Tabulka 3: Nezaměstnanost v obci Valašská Senice	42
Tabulka 4: Struktura aktiv obce Valašská Senice (v tis. Kč).....	44
Tabulka 5: Krátkodobé pohledávky obce v roce 2011 (v tis. Kč)	45
Tabulka 6: Procentní podíl stálých a oběžných aktiv na celkových aktivech	46
Tabulka 7: Struktura pasiv obce Valašská Senice (v tis. Kč)	47
Tabulka 8: Procentní podíl jednotlivých pasiv na pasivech celkových	48
Tabulka 9: Jmění účetní jednotky a upravující položky (v tis. Kč)	49
Tabulka 10: Závazky obce Valašská Senice (v tis. Kč).....	50
Tabulka 11: Rozpočty obce Valašská Senice – příjmová část (v tis. Kč)	52
Tabulka 12: Rozpočty obce Valašská Senice – výdajová část (v tis. Kč)	52
Tabulka 13: Rozpočty obce Valašská Senice – část financování (v tis. Kč)	53
Tabulka 14: Schválené rozpočty obce Valašská Senice (v tis. Kč)	53
Tabulka 15: Upravené rozpočty obce Valašská Senice (v tis. Kč)	54
Tabulka 16: Skutečné čerpání příjmů a výdajů obce Valašská Senice (v tis. Kč).....	54
Tabulka 17: Přijaté transfery (v tis. Kč)	55
Tabulka 18: Kapitálové výdaje obce Valašská Senice (v tis. Kč)	56
Tabulka 19: Porovnání přijatých kapitálových transferů s kapitálovými výdaji (v tis. Kč).....	56
Tabulka 20: Procentní plnění rozpočtů obce Valašská Senice	57
Tabulka 21: Daňové příjmy obce Valašská Senice (v tis. Kč)	58
Tabulka 22: Procentní vývoj daňových příjmů obce Valašská Senice (v tis. Kč).....	58
Tabulka 23: Nedaňové příjmy obce Valašská Senice (v tis. Kč).....	60
Tabulka 24: Procentní rozbor nedaňových příjmů obce Valašská Senice.....	60
Tabulka 25: Monitoring hospodaření obce Valašská Senice.....	62
Tabulka 26: Vybrané poměrové ukazatele pro obec Valašská Senice	63
Tabulka 27: Odhadované náklady na hodinu zimní údržby místních komunikací (v Kč)	67

SEZNAM PŘÍLOH

P I Schéma rozpočtového určení daní v letech 2013 - 2015

PŘÍLOHA P I: SCHÉMA ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ V LETECH 2013 - 2015

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 až 2015 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce (3 %)
2. prostého počtu obyvatel v obci (10 %)
3. násobků postupných přechodů (80 %)
4. počet dětí a žáků navštěvujících školu zřízenou obcí (7 %)

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitosti; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.